

Šiame numery

Jono Jurašo šauksmas Londono žurnale.
 Naujas "Kontinentas" ir Lietuva.
 A. Paškaus "Dievas ir viščiukas".
 Vėlnių tercetas.
 Jurgis Jankus apie savo novelę "Gimtajame Krašte".
 Daumanto Čibo apybraiža.
 Mūsų rečitaliai.
 Technologija ir odontologija.
 Akademinės prosvaitės.

Kertinė paraštė

JONO JURAŠO ŠAUKSMAS LONDONO ŽURNALE

Prieš dvejus metus Lietuvoje ir Išeivijoje plačiai nuaidėjo buvusio Kauno Dramos teatro direktoriaus Jono Jurašo protesto šauksmas. Jo atviras laiškas, protestuojantis prieš grubią cenzūrą, tapo pavyzdiniu lietuvių menininko buities dokumentu. Po šio laiško Jurašas gyvena "parijaus", Indijos "neliečiamojų", padėtyje. Jo pavardė tebėra išbraukta iš teatrinių ir kitokių leidinių, į jo klausimus ir iššūki dar viešai neatsakytą.

Tačiau šiandien Jurašo byla jau nebesiriboja Lietuva ar Sovietų Sąjunga. Juo pradeda domėtis Vakarų teatrai, apie jį ima rašyti užsienio spauda. Žinomas Londono žurnalas "Index" šiuo metų pavasario numeryje išspausdino Jurašo laišką su savo pastabomis. Žurnale rašoma:

"Recenzentų giriama, liaupsinama, vis daugiau pastebimas ir užsienyje, Jurašas (prieš savo laišką) atrodė gyvenęs pačiame geriausiame iš visų teatrinių pasaulių. 1971-aisiais metais jis pastatė labai originalų "Makbetą" Artaud stilijje, Maskvos Sovremeniko teatre, bene žymiausioje SSRS scenoje.

"Todėl Lietuvos ir visos Sovietų Sąjungos meninė bendruomenė buvo sukrėsta, kai 1972 m. rugpjūčio 16 dieną jis nusiplėšė oficialios šypsenos kaukę ir atvirame laiške išreiškė ir savo skausmą, kurį sukėlė nuolatinis jo meno žalojimas, ir savo savo pasiryžimą nebensilenkti sauvalingai cenzūrai. Valdžios atsakymas buvo greitas ir tiesus: Jurašas buvo atleistas iš savo vietos, jo pavardė dingio iš spaudos ir iš plakatų, ir jo spektaklinis spektaklis 1972 metų rudenį pasirodė sužalotoje versijoje. Jis pats tapo paverstas ne-asmeniu ("un-person"). Pasakytinėmis žiniomis, jis dabar

pragyvena, skaldydamas akmenis skulptoriui".

Žurnalas praneša, kad Jurašo laiškas 1973 metų vasarą — "be jo žinios" — atrado kelią į Vakarų. Laiško autentiškumas buvo patvirtintas. Toliau spausdinamas ištas laiško tekstas anglų kalba.

"Index" žurnale Jurašo balsas įsijungia į viso pasaulio persekiojamų ir cenzuruojamų menininkų bei intelektualų chorą. Jo laiško tonas ir turinys ypač artimas čekų rašytojų žodžiams ir jausmams. Vienas jų, anksčiau rašydamas slapyvardžiu tiesiai iš Prahos, penktųjų Sovietų invazijos metinių proga ("Index", 1973-74), taip išreiškia bendrą lietuvių ir čekų likimą:

"Niekad anksčiau čekų menininkai, dailininkai ir mokslininkai neįjautė tokios gilios ir visuotinės nevilties kaip šiuo metu, kai atrodo, jog dar viena kultūringa tauta po Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Rytų Vokietijos ir Vengrijos bus ištrinta iš Europos kultūrinio žemėlapiu. Ar Jaltos dvasia nugalės, ir mūsų pasaulis visam laikui išliks padalintas į laisvąją dalį ir į didžiulę sovietinę koncentracijos stovyklą?"

Šiuo metu čekų menininkų ir intelektualų padėtis dar tamsesnė už lietuvių. Tačiau tasai skirtumas nėra labai didelis ir, kaip rodo Jurašo atvejis, gali dar labiau sumažėti.

Jonas Jurašas yra pakartotinai prašęs, kad jį išleistų į užsienį. Kokios bebūtų sąlygos Išeivijoje, jo manymu, jos bus palankesnės jo kūrybai ir dvasiai, negu jo visiškai supančiojimas tėvynėje. Dabar, pagyvėjęs emigracijai iš Sovietų Sąjungos, reikia judinti Jurašo emigraci-

NAUJAS „KONTINENTAS“ IR LIETUVA

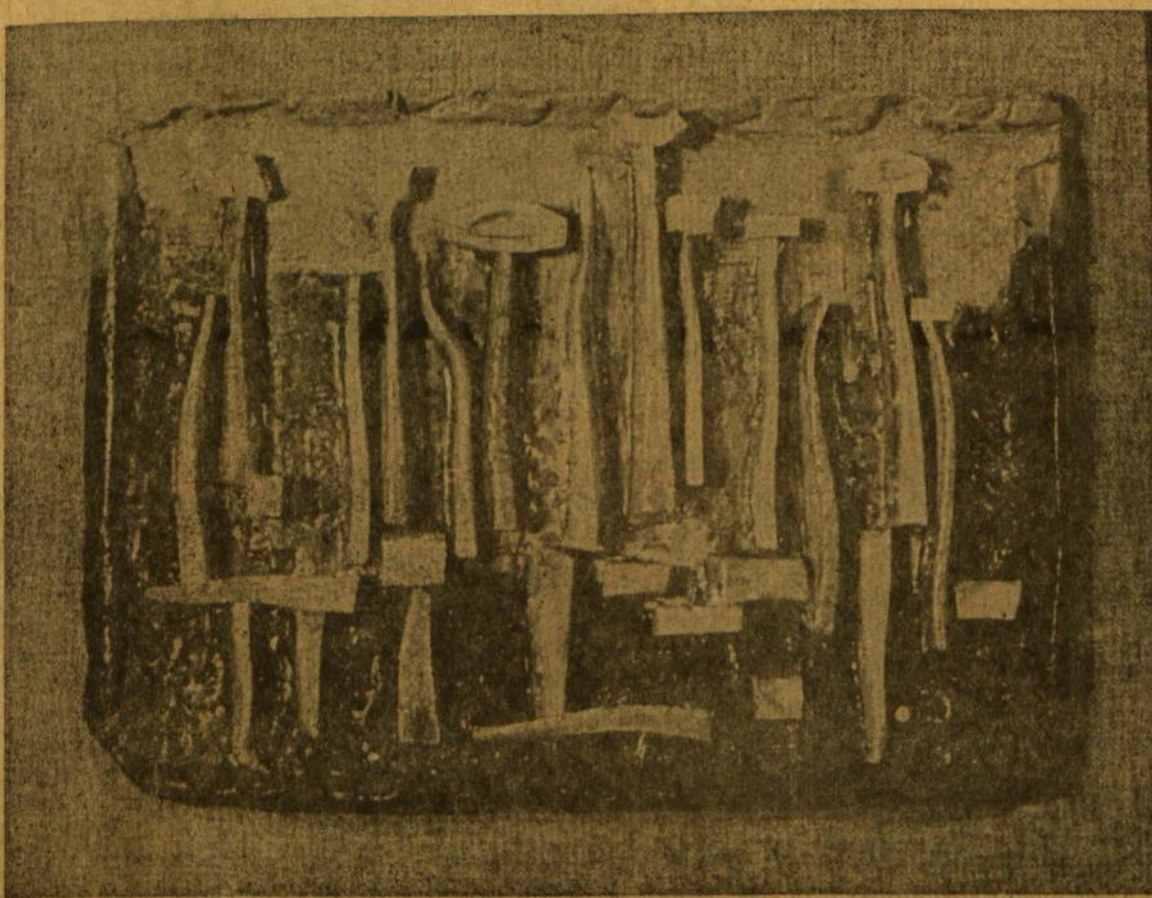
IGORIS GOLOMSTOKAS

Aleksandras Solženicinas, Vladimiras Maksimovas, Andriejus Siniavskis (Abramas Tercas) ir susibūrę aplink juos naujosios kartos Išeiviai iš Rusijos ir kitų Rytų Europos kraštų nutarė leisti naują literatūrinį ir visuomeninį — politinį žurnalą "Kontinentas". Materialinė parama šiai iniciatyvai atėjo iš Vakarų Vokietijos. Viena stambiausių šios šalies leidyklų "Ullstein - Propyläen Verlag" išskyrė pakankamą sumą pinigų leisti šiam žurnalui rusų ir vokiečių kalbomis. Žurnalas bus leidžiamas taip pat anglų (Andre Deutch Publishing House, Londone), prancūzų ("Gallimard" leidykla Paryžiuje), italų ("Garzanti" leidykla) ir olandų ("Amsterdamo knygos" leidykla) kalbomis.

Į "Kontinentą" susitelkė įvairių tautų — Rytų ir Vakarų — atstovai. Žurnalui vadovauja garsus rusų rašytojas Vladimiras Maksimovas (šiais metais atvykęs į Paryžių iš Maskvos), jam talkininkauja kardinolas Jozefas Mindszenty iš Vengrijos, Lindenas Pachmanas iš Čekoslovakijos, Jerzy Gedroic (einančio Paryžiuje lenkų žurnalo "Kultura" vadovas), Leszekas Kolakovskis ir Juzefas Čapskis iš Lenkijos, Milovanas Džilas iš Jugoslavijos, rusai (be minėtų) Zinaida Sachovskaja (einančio Paryžiuje savaitraščio "Russkaja Mysl" vadovė), Andriejus Sacharovas, Josifas Brodskis, Aleksandras Galičins ir eilė kitų. Į redakciją sutiko įeiti garsus prancūzų dramaturgas Eugėne Ionesco, anglas Robertas Konkvistas, vokiečiai Karlas-Gustavas Stroemas ir kiti Vakarų kultūros reprezentantai. Lietuvai atstovauti į redakciją kolegiją pakviestas rašytojas I. Meras, kuris šiuo metu gyvena Izraelyje ir ten yra išrinktas Išeivijų iš Sovietijos Susivienijimo pirmininku.

Pirmasis "Kontinento" numeris rusų kalba jau išvydo pasaulį, netrukus jis pasirodys ir kitose penkiose kalbose. Antras numeris jau baigiamas ruošti spaudai. Žengtas istorinis žingsnis. Istorinis todėl, kad "Kontinentas" nėra šiaip sau dar vienas Išeivijų žurnalas, o organas, siekiantis apjungti visas vidiniai laisvas, antitotalitarines Rytų Europos kūrybines jėgas, apjungti taip, kad mūsų balsas būtų išgirstas Vakaruose ir atidarytų ke-

jos reikala ir iš čia. Teko girdėti, kad žymusis avangardinis New Yorko teatras "La Mama" žada kvieisti Jurašą kaip svečią režisierių. Jo laiško paskelbimas "Indexe" sudaro galimybių kvieisti pagalbon ir Vakarų teatro žmones. Tėpažada ir mūsų bei pabaltiečių meninės ir intelektualinės organizacijos. Atsakyme į Jono Jurašo šauksmą!

Aleksandras Marčullonts

Ziemkencijų daigai

lia tikram dialogui tarp dviejų pasaulių. Žurnalo darbe dalyvauja ne tik Išeiviai, bet ir žmonės, gyvenantieji pačiuose komunistų valdomuose kraštuose. Du iš jų (Andriejus Sacharovas ir Milovanas Džilas) netgi yra žurnalo red. kolegijos nariai; eilė kitų pareiškė norą "Kontinente" bendradarbiauti. Jau pirmame žurnalo numeryje pradėtas spausdinti žymaus Maskvos rašytojo Vladimiro Kornilovo romanas "Be rankų, be kojų" kurio rankraštį autorius persiuntė "Kontinentui". Kiekviename sekančiame žurnalo numeryje taip pat bus nemaža rašinių "iš anapus". Tačiau pirmasis numeris išleistas šis čia svarbiausia, žinoma, tai, kad pirmą kartą istorijoje pavyko suburti į vieną kūrybinį vienetą žmones iš įvairių kraštų, be to dar ir turinčių gana skirtingas pažiūras.

S. H. Aleksandras Marčullonts

Mozė tyruose (bronza)

Savo sveikinime žurnalo pirmam numeriui Aleksandras Solženicinas taip rašo: "Žurnalas gali tapti tikru Rytų Europos balsu ir pasiekti Vakaruose tas ausis, kurios neuždaros tiesiai, o nori ją išgirsti. Dar prieš 40 metų būtų neįmanoma net įsivaizduoti, kad Rusijos, Lenkijos, Vengrijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Vokietijos ir Lietuvos rašytojai turėtų tą patį patyrimą, padarytą iš jo tas pačias karčias išvadą ir išreikštų beveik vienodas atėtties viltis. Šiandien šis stebuklas, už kurį mes turėjome taip brangiai užmokėti, įvyko — Rytų Europos inteligentija šneka viena kalba, kuri gimė iš bendros kančios ir to būties suvokimo, kas dar ir turinčių gana skirtingas pažiūras.

kuris buvo jos įdiegtas. "Kontinentas" tikrai susilauks mūsų aukštos pagarbos, jei jam pasiseks padaryti Rytų Europos balsą aiškiai girdimu pasaulyje".

"Kontinento" redakcijai ypač rūpi Lietuvos problemos, o todėl redakcija labai suinterisuota lietuvių rašytojų, publicistų, mokslininkų dalyvavimu žurnalo darbe. Jos vieną nuomonę tuo klausimu išreiškė Aleksandras Solženicinas, pareiškęs, kad be lietuvių dalyvavimo "Kontinentas" negalės būti pilnavertis Rytų Europos žurnalas. Todėl "Kontinentas" kviečia laisvas, nacionaliniai nusiteikusias Lietuvos kūrybines pajėgas, kur jos bebūtų. — Lietuvoje ar svetur,

dalyvauti žurnalo darbe, susiti tuos savo kūrinius, kurie, jų nuomone verti bendro dėmesio ir sugeba išskirti Lietuvos reikala pasaulyje tinkamame lygyje. Jau dabar mes matome, kad "Kontinento" idėja ir uždaviniai susilaukė plataus pritarimo ir sugebėjo apjungti visa, kas gyva, sveika bei kūrybinga daugelyje Rytų Europos šalių. Neabejotina, kad ir lietuvių inteligentija neliks nuošalyje nuo šio daug žadančio sumanymo, jo viltingų perspektyvų.

Pagaliau, reikia pabrėžti ir tai, kad "Kontinentas" yra kone pirmas, išeinantis Vakaruose, Rytų Europos žurnalas, leidžiamas profesionaliais pagrindais, stantantis aukštus pasaulinio standarto reikalavimus savo autoriams ir mokantis įties to paties standarto honorarus.

Ir dar viena nemažos svarbos aplinkybė. "Kontinentas" ne tik žurnalas — prie jo yra įsteigtas tarptautinis "Kontinento" fondas (Fondo valdyba: D. Beilis — JAV, M. Džilas — Jugoslavija, V. Zidleris — Vakarų Vokietija, E. Ionesco — Prancūzija, R. Konkvistas — Anglija, L. Pachmanas — Čekoslovakija, V. Maksimovas — Rusija, A. Sacharovas — Rusija, A. Siniavskis — Rusija, J. Čapskis — Lenkija, Fondo adresas: 910 212-81, 154 Fleet Street, LONDON EC-4, ENGLAND, Midland Bank). Šio fondo pinigai bus naudojami kaip pačiam žurnalui paremti ir plėsti, taip ir kitom visuomeninėm bei kultūrinėm iniciatyvom vystyti. "Kontinento" fondas sieks sudaryti mūsų talentingiausiems rašytojams bei menininkams tokias sąlygas, kad jie galėtų profesionaliai atsieti savo kūrybiniam darbui, jis padės burti mūsų mokslininkus bei tyrinėtojus į vieną pastangų junginį aktualioms Rytų Europos visuomenės, politikos bei kultūros problemoms nagrinėti, jis stengsis visais būdais skatinti tampsnius ryšius tarp mūsų tautų ir įvairių jų grupių atstovų, remti diskusijas, konferencijas ir pan. priemones vardan tos vienybės, kurios žydėjimą taip itaigiai skelbia Lietuvos valstybinis himnas ir jo autorius Vincas Kudirka.

Visus savo klausimus, pasiūlymus, rankraščius, auksas, o taip pat užsakymus bei prenumeras žurnalui siųskite šiuo adresu: "KONTINENT", Verlag Ullstein GmbH, 1000 W. Berlin 61, Lindenstrasse 76.

Dūmus apie Teilhardą sklaidant (2)

Dievas ir viščiukas

ANTANAS PASKUIS

Dar katekizmo pamokose girdėjome, kad Dievas yra visur: Danguje, žemėje ir kiekvienoje vietoje. Vadinasi, Jis yra ir žmoguje, ir gyvulyje, ir akmenyje; žmogaus sieloje, gyvoje ir negyvoje gamtoje. Vardūsieji tomistinės filosofijos puslapius taip pat sužinojo, kad Dievas yra visoje savo kūrinijoje ir dalyvauja kiekviename kūrinio veikime. Toks Dievo buvimas yra visas visoje kūrinijoje ir visas kiekvienoje jos dalyje. Gi kiekvieno kūrinio egzistencija jau ir yra apčiuopiamas Dievo prezencijos padariny. Tačiau protas nepasitenkina bendraisiais tikėjimu pagrįstais teiginiais. Jis nori žinoti, kaip Dievas yra visoje ir paskruose daktuose. Atsimušus betgi į Dievo ir pasaulio santykių didžiąją nežinomybę, proto pastangos suskyla į įvairias spekuliacijas, arba, moksliskai kalbant, teorijas. Sustosime prie dviejų: Maceinos ir Teilhardo.

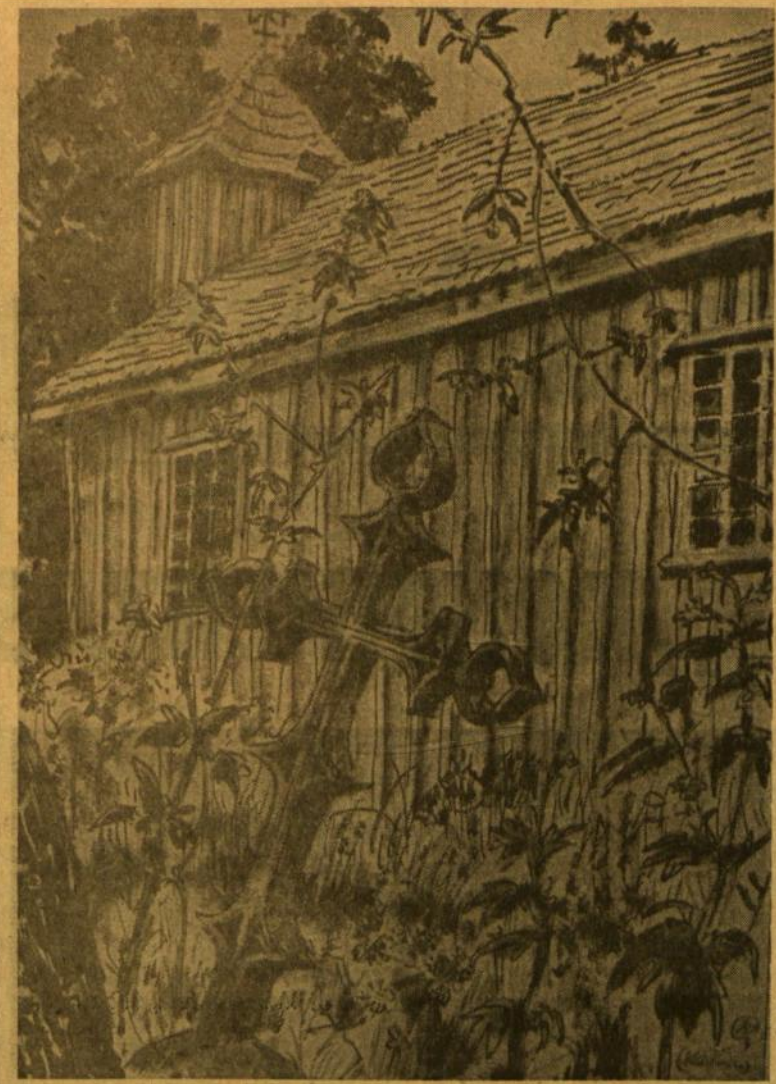
Mūsų filosofas Maceina pasaulyje skiria dvi plotmes: kosmologinę arba regimybinių ir ontologinę arba būtynybines. Pirmoji yra visiškas savarankiška. „Regimybė yra paties pasaulio dėsnių veiklos padaras“ (Mc. Draugas, 1972, gruodžio 2, 2 p.). Gamtiniai reiškiniai nėra Dievo kūriniai, o „gamtos dėsnių padariniai — daugiau nieko“ (ten pat, 2). Vadinasi, gamtos reiškiniai išsirutinė, atstojantys gamtos dėsnių veikimą, o „gamtos dėsnių padariniai — daugiau nieko“ (ten pat, 2). Vadinasi, gamtos reiškiniai išsirutinė, atstojantys gamtos dėsnių veikimą, o „gamtos dėsnių padariniai — daugiau nieko“ (ten pat, 2).

T-do evoliucijos kosmosas yra „apspręstas žmogui kaip tiesioginiai savo tikslai savo genezėje“ (V, 5). Kosminei evoliucijai pasibaigus, gamtos judėjimas einas tik ratu, nes jos tikslas — žmogus jau pasiektas. Užtat dabar „visas anas kosmosas yra virtęs gryna neprasme: tiek savo buvimui, tiek ypač savo daugini-

rodo, kad deizmo kvapu atsiuduoti tik polemikai A. Maceinos straipsniai. Įžvalgiam savo veikalė „Krikščionis pasaulyje“ mūsų filosofas jau kalba apie kultūros jėgimą Dievo karalystėn (210). Natūralinėje tvarkoje gi Dievo transcendencija tarsi su naikina Jo imanenciją. Tokia teologijos laikysena yra pavojinga sielovadiniui atžvilgiu. Nūdien nuostabių atradimų amžiuje Dievo veikimas pasaulyje pasidarė tarsi nebereikalingas. Lengva tuomet suabejoti, ar jis bereikalingas ir išganytiui. Argi tad agnosticizmo amžiuje teologija neturėtų pabrėžti Dievo buvimą ir gamtoje? Vienas būdas Dievo imanencijos pabrėžimui ir yra Jo veikiančios rankos atskleidimas patčioje gamtos širdyje. Bet tai jau turėtume reikalo su teilhardine pažūra ir gamta. Panašiai į ją žiūrėjo ir Sv. Bonaventūra.

Didžiajam Sv. Pranciškaus sekėjui, Bonaventūrai, pasaulis yra veidrodis, kuriame atsispindi Dievo veidas; vitražas, pro kurį įvairiapalvėms šviesoms žeri dieviškoji šviesa; knyga, kurioje skaitome apie Dievo išmintį; kopėčios, kuriomis lipame į Dievą. Trumpai gamtoje mums pasirodanti Dievo galia, Jo išmintis, Jo gerumas. Taipgi ir T-das į gamtą žiūri kaip Dievo prezencijos ir Jo galios pasireiškimą pasaulyje. Iš tiesų mes privalome mąstyti Dievą ne tik per kūrinus, bet ir kūrinuose. Užtat jėzuitų mokslininkas ir mistikas ir bando evoliucijos pagalba ieškoti Dievo veikimo patčioje medžiagoje. Pagal jį, L. Dambrūno žodžiais tartiant „Dievas sukūrė pasaulį iš nieko ir toliau jį visą laiką palaiko, formuoja ir vysto“ (V, 5). Pasaulis, gi mokslo žmonių įsitikinimu yra nuolatiniame evoliucijos vyksme. Pati evoliucija tačiau nieko nekuria. Ji yra tik Dievo kūrimo išraiška laike ir erdvėje. Vadinasi, į evoliuciją įjungiamas Dievas. Tai padarius, Maceinos nuomone, išskylančios sunkenybės.

Į evoliuciją kosmosas yra „apspręstas žmogui kaip tiesioginiai savo tikslai savo genezėje“ (V, 5). Kosminei evoliucijai pasibaigus, gamtos judėjimas einas tik ratu, nes jos tikslas — žmogus jau pasiektas. Užtat dabar „visas anas kosmosas yra virtęs gryna neprasme: tiek savo buvimui, tiek ypač savo daugini-

Mstislav Dobuzinskis (1875-1957)

Sename šventorių (Nuotrauka V. Mazelio)

musi“ (V, 5). Neprasme dar labiau paryškėjanti, kai į evoliuciją pakviestas Dievas. Jis tuomet pasidarė tarsi kokiu Amerikos „imnoininku, vis dar tebegaminančiu medinius arklus“ Kitai sakant, Dievas tebekuria kosmosą, kuris jau nebereikalingas, atgyvenęs savo paskirtį, nes jau „pagimdęs“ žmogų. Beje, kelti šitokį priekaištą reikėtų klaidingai aiškinti T-do evoliucijos teorija. T-do makrokosminė evoliucija yra ne kas kita kaip mikrokosminės „evoliucijos“ analogija. Visatos vystymasis lyginamas su žmogaus augimu. Žmogaus kūno augimas sustoja gana anksti. Muskulai, jusli organai ir centralinė nervų sistema sutręsta dar prieš dvidešimt metų. Tačiau žmogaus psichinių galių augimas tokiame amžiuje dar toli gražu nepasiekia savo viršūnės. Vadinasi kūno brandimas sustoja, o dvasios tebesitęsia. Analogiška kosminė evoliucija užsibaigia (kosmogenezė), o noogenezė dar tebesitęsia. Žmogaus kūniui subrendus, jame judėjimas tebevyksta. Sakysime, per keleto metų visos ląstelės (kūno) atsinaujina. Be to, savaime aišku, kad kūno funkcijos yra būtinos dvasios augimui. Be kūno funkcijų nebūtų ir dvasios. Panašiai galėtume aiškinti ir gamtos evoliucijai pa-

siabigus, gamtos bėgimą ratu. Be kosmos nebūtų ir noos. Be gamtos nebūtų ir žmogaus, tai yra noogenezė mirty, nepasiekusi savo omego taško. Be noogenezės, kultūros žmogus nepasiektų savo pilno žmoniškumo. „Žmogaus asmeniui būdinga, kad tik kultūra, tai yra savo prigimties turtų bei vertybių išvystymu, jis pasiekia tikrą ir pilną žmoniškumą“, tvirtina II Vatikano susirinkimas (Vatikano dokumentai, I, 229). Jei žmogus tebeskleidžia didesnio žmoniškumo arba „viršžmogio“ link, tai jam reikalingas ir kosmas, nes „žmogus gyvena anki. Muskulai, jusli organai ir centralinė nervų sistema sutręsta dar prieš dvidešimt metų. Tačiau žmogaus psichinių galių augimas tokiame amžiuje dar toli gražu nepasiekia savo viršūnės. Vadinasi kūno brandimas sustoja, o dvasios tebesitęsia. Analogiška kosminė evoliucija užsibaigia (kosmogenezė), o noogenezė dar tebesitęsia. Žmogaus kūniui subrendus, jame judėjimas tebevyksta. Sakysime, per keleto metų visos ląstelės (kūno) atsinaujina. Be to, savaime aišku, kad kūno funkcijos yra būtinos dvasios augimui. Be kūno funkcijų nebūtų ir dvasios. Panašiai galėtume aiškinti ir gamtos evoliucijai pa-

Jei mes A. Maceinos aiškinimui išmėtinėjome, kad Jis Dievą nustumia per toli į ontologinius horizontus, tai Maceina T-dui prikalta, sakysime, viščiukui išsiperėti ar kačiukui gimti. Užtat, kai tik perėjimas sutrinka, mes ir šauklamės Jo, kad Jis paskubėtų viščiukui padėti išsiperėti. Suprantama, tokiu būdu gamtoje veikiaš Dievas jau nebėra krikščionių Dievas, bet nuo Olimpo kalno nulipęs graikiškos mitologijos dievūktis. Argi iš tikrųjų toks yra gamtoje veikiąs T-do Dievas?

Idomy atsakymą į šį klausimą mums duoda amerikietis teologas F. J. Klauder, D. D. B. (Aspects of the Thought of Teilhard de Chardin, North Quincy, Christopher, 1971). Jo mintis trumpai šiuo klausimu ir pateiksime. Kaip žinome, T-das su nuostaba žiūrėjo į gamtoje esančią vidinę jėgą, įgalinančią kosmosą evolucionuoti, vystytis. Už viso to vystymosi jis įžvelgė medžiagoje „dvasinę jėgą“, vitalinę paskatą, nurodančią specialų Dievo buvimą. T-do „dvasinė jėga“ medžiagoje primena Bergsono „elan vital“. Anaip tol toji „dvasinės jėgos“ sąvoka nėra visi aiški. Užtat Klauder ir nori žinoti, kas ji tokia ir ar galima ją įtalpinti į „amžinosios filosofijos“ rėmus. Spręsdamas šį klausimą, jis išsina iš tikėjimu primentų dalykų į filosofinę hipotezę; tai yra, nuo pašvenčiamosios ma-

lonės, apie kurią žinome iš apreiškimo, į malonės „analogą“.

Teologai kalba apie pašvenčiamąją malonę, dievišką dovaną, kurios pagalba Dievas būna sieloje viršgamtinio būdu. Malonės, ne pačios sukurtos sielos dėka, asmuo įgyja galios savo veiksmams pelynčius dievišką gyvenimą danguje. Tokiu būdu malonė, naujas gyvenimo principas, teisingai vadinamas amžinojo gyvenimo sėkla. Sv. Petras dar ją vadina dalyvavimu dieviškoje prigimtyje. Per šį „dalyvavimą“ Dievas tampa imanentiniu kūrinio atžvilgiu. Jis ten nuolatos būna tarytum lyg kokia kūrinio dalimi. Tokį Dievo buvimą žmogaus sieloje teologai vadina viršgamtine imanencija. Ji nevaržo nei žmogaus laisvės, nei providencinio kūrinijos palaikymo buvime. Galime sakyti, kad malone kūrinys yra radikaliai pakeičiamas, nors to perkeitimo padariniai betarpiškai nepastebimi.

Klauder vaizduojasi panašią būklę kitoje tikrovės plotmėje, gyvosios ir negyvosios gamtos pasaulyje. Suprantama Dievas patį save malonės forma gali dovanoti tik protingoms būtybėms. Vadinasi gyvūnijose negali būti kalbos apie pašvenčiamąją malonę. Užtat Klauder siūlo malonės „analogų“. Jis mano, kad nuo pat laikų pradžios, medžiagos širdyje glūdi kuriamoji Dievo jėga. Savyje ji būtų aukštesnė už medžiagą, dvasinės, bet ne antgamtinės prigimties. Kaip ir pašvenčiamoji malonė, ši jėga, malonės „analogas“ įgalintų Dievo buvimą gamtoje specialiu, vienkartinu, bet ne antgamtinu būdu. Tai reali, kuriamoji galia paaiškintų „dievišką“ veikimą medžiagoje. Juk veikimas medžiagoje, atrodo, praneša inertinės medžiagos natūralines jėgas ir reikalavimus (pvz. atomo jėga). Šitos prielaidos perspektyvoje sukurtas pasaulis pasirodė naujam santykių su Dievu. Jo prigimčiai nepriklausom būdu, iš vidaus, visata pasidarė palenka dieviškajai valiai. Tačiau kaip dieviškoji, pašvenčiamoji malonė nevaržo nei žmogaus laisvės, nei jo veikimo, taip ir ši galia, „malonės analogas“, netrukdo gamtos dėsnių veikimui. Viščiukas išsiperi be specialaus Dievo įsikišimo.

Kaip, natūraliai galvojant, neišvaizduotina, kad sukurtoji dvasia (žmogaus siela) galėtų būti sudėvinta, taip lygiai neišvaizduotina, kad medžiaga būtų „sudevinta“ žemesniu būdu. Jei specialus įsikišimas galimas vienoje tikrovės plotmėje, kodėl jis negalėtų būti galimas kitoje. Jei juk nesudarų jokio prieštaravimo savyje. Apie protingųjų kūrybių sudėvėnimą žinome iš apreiškimo. Apie medžiagos „sudevėnimą“ galėtume spėti, stebint jos viduje esančią galia. Juk medžiagos galia pralenkia lauktinas ir jai pripažintas kompetencijos ribas. Mokslas tas gamtos galių nuostabas paslaptis vis labiau pradeda atidengti. Prisiminkime, kad ir apvaisintos ląstelės vystymasi, genetikai šriftai, evoliucijos procesai ir t. t. Gamtos dėsnių viso reikalo dar nepaaiškina. Tų dėsnių padariniai, atrodo peržengia savas priežastis. Panteistai filosofai jautė tas nuostabas gamtos galias, bet jie suplėkė Dievo buvimą gamtoje su pačiu Dievu. Net ir patys markistai eina toliau už pačios medžiagos, pripažindami jai aukštesnę jėgą. Klauder žodžiais, „paslaptį Dievo vieną žingsnį, jie atrastų patį Die-

vo, tą paslaptį Dievą. Pagal Klauderio filosofinę teoriją sukurtoji medžiaga buvo betarpiškai dieviškos galios pakelta į aukštesnę padėtį. Vadinasi, kuriamoji Dievo galia, malonės „analogu“ arba T-do „dvasinė jėga“ iš pat pradžių tapo palenka dieviškajai tvarkai. Žinoma, tiek, kiek pačiai medžiagai, kaip tokiai, yra galima. Šia nuostaba laisva dovana Dievas būna medžiagoje, lenkdamas ją į aukštesnius būties laipsnius, plotmes be specialaus įsikišimo naujuose vystymosi slenkčiuose. Taigi, savo kuriamoji galia Dievas paslaptingu ir neišmatuojamą būdu būna medžiagoje. Jo tas buvimas yra pašnašus, bet žemesnis Jo buvimui sieloje pašvenčiamos malonės formoje.

Ir iš tiesų, kad Kristus Omega ne vien tik išoriškai traukia medžiagą prie savęs. Slaptuose pačios medžiagos užkampuose slypi dieviškai įdlegta paskata, impulsas, kurio stumiama visa kūrinija plūsta, kol pasiekis perkeitimą laikų pabaigoje. T-do evoliucijos teologija pabrėžia Dievo transcendenciją ir Jo imanenciją. Dievas, būdamas nepalyginamai aukštesniu nei jo kūrinija, veda ją į antgamtinį tikslą. Dievas taipgi yra imanentiškai kūrinijai ir parūpina jai priemones, kuriomis ji eina į jai nustatytą tikslą. Dievas yra pasaulyje per Eucharistiją ir per šv. Dvasią Bažnyčioje. Šalia šios Dievo imanencijos T-das prileidžia

va, tą paslaptį Dievą.

Ir iš tiesų, kad Kristus Omega ne vien tik išoriškai traukia medžiagą prie savęs. Slaptuose pačios medžiagos užkampuose slypi dieviškai įdlegta paskata, impulsas, kurio stumiama visa kūrinija plūsta, kol pasiekis perkeitimą laikų pabaigoje. T-do evoliucijos teologija pabrėžia Dievo transcendenciją ir Jo imanenciją. Dievas, būdamas nepalyginamai aukštesniu nei jo kūrinija, veda ją į antgamtinį tikslą. Dievas taipgi yra imanentiškai kūrinijai ir parūpina jai priemones, kuriomis ji eina į jai nustatytą tikslą. Dievas yra pasaulyje per Eucharistiją ir per šv. Dvasią Bažnyčioje. Šalia šios Dievo imanencijos T-das prileidžia

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2901 West 63rd Street
Kampas 63-60e ir California
Val pirmad, antrad, ketvirtad
6 iki 7:30 val vakaro
šeštad nuo 2 iki 8:30 val
Pagal susitarimą
Ofiso telef. 476-4043
Rezid. tel. WA1brook 5-2048

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŠ IR
GERKLES LIGOS
2568 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusheris ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, IL, 599-0500
Pirma ligitus pagal susitarimą.
Jei neatsiliepa, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
IŠKSTŲ IR SLAPOMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. — 605-0633
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
880 Summit Street
Route 68 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-6849, rez. 388-2238

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet
antrad., penkt. 1-5, reč. ir šešt. tik
susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-3400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt.
10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
Specialybė — Nervų ir
Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIS IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2676
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-
atsiliepa, skambinti: MI 3-0001.

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220

DR. JANINA JAKŠEVICIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGŲ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir
6 iki 9 v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Viel telefonai 652-1581

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4158

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 80th Avenue, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadieną.
Vakarietas 11 ir 4 val. popiet.

Tel. ofiso RE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
8925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. c.
trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto
iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. 259-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-6001

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penkt.
nuo 8 iki 7 val. p. p.

Tik susitarus

Tel. — 282-4422

DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
ofisai:
111 N. WABASH AVE.
4900 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
(Kaiba lietuviškai)
2628 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5548

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4253 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Rezid. GR 6-0817

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val.
iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.
antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p.
ir vakaris pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisa ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1228
Ofiso val.: Pirm., antr. treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6196

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad.
2-5 ir 6-7 — 18 anksto susitarus

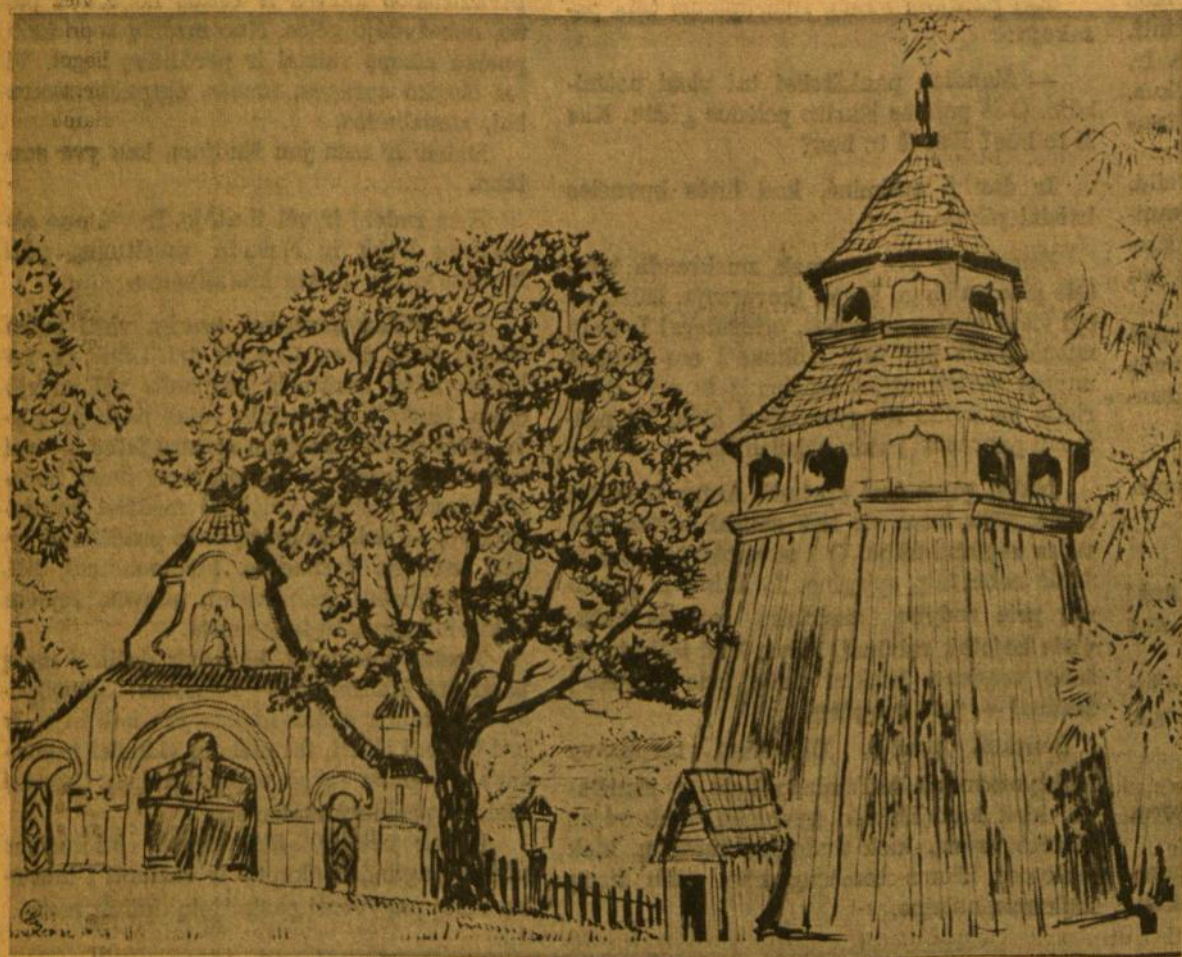
Tel. PRospect 6-9400

DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany
Val.: Pirmad. 6-8 p. p. antrad.
2-5 p. p. penktad. ir šeštad. 2-4 p. p.
Kitom dienom tik skubiu rekais
susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 787-2141; namų 656-4889
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8.
penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.
Ofiso tel. 787-2141; namų 656-4889
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8,
penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą

Mstislavas Dobuzinskis (1875-1957)

Saukėnėl. Varpinė ir šventoriaus vartai. (Nuotr. V. Maželio)

Jurgis Jankus apie savo novelę „Gimtajame krašte“

Laikraštukas „Gimtas kraštas“ yra siuntinėjamas daugiausia tiems, kurie jo visiškai nelaukia, o sulaukę išmeta į šiukšlių dėžę, kaip daugelį reklaminių lapelių. Ir kas jame įdomaus — nieko! Jame nieko nerasi, kas domintų toli nuo tėvynės gyvenančius tautiečius, nieko, nei sakinielio apie lietuvius, išblaškytus Sibiro plotuose, lyg tokio Sibiro Rusijos imperijos ribose ir nebūtų. Dabartinis Lietuvos veidas iškraipytas, jo žmonių kasdieniniai rūpesčiai visiškai neminimi, o mūsų paraudonavusių senelių ir senelių senukių tariama veikla, kelianti į padangę, lyg tokia iš tikrųjų ir yra! Mažai raštingi žmonės vadinami pažangiausiaisiais, ar dėl to, kad jie išpažįsta tai, ko jie nepažino — komunizmo realiam gyvenime?

Šią vasarą to laikraštuko viename numeryje žiūriu — Jurgio Jankaus spausdinama novelė „Po mognolijos žiedais“. Sakau sau, koks reikalas Jankui buvo ją spausdinti „Gimtajame krašte“? Kita kalba, jei tas laikraštukas būtų siuntinėjamas Sibiro tremtiniams, bent vasarą, turistų metu,

Santana

Kaliforniškoji apybraiža

Daumantas Čibas

Kai nusibodo Los Angeles dūmai ir lietuviškos apkalbos, viską mečiau ir išvažiavau į kaimą ūkininkauti. Šiam žygiui iš anksto ruošiausi: skaičiau ūkiškas knygas ir žurnalus, ilgai su pieštuku ant balto popieriaus „ūkininkavau“, — kroviau galimus pelnus. Aplankiau daug smulkių ūkininkų. Gaila, niekur neradau lietuvių ūkininkų, nes visi lietuviai buvo sulindę į dulkėtas dirbtuves sveikatos žudyti. O laikraščiuose anksčiau rasdavau žinučių apie lietuvių ūkėnus. Kodėl juos vadino ūkėtais? Juk galėjo vadinti paprasčiau, pavyzdžiui, laukiais, laukoniais, laukininkais,

kais, žemliais, žemininkais, žemeikiais ar kitaip. Šiaip ar taip, lietuvių ūkėšų-ūkininkų Amerikoje, tur būt, nebeliko. Gal jie suseno, gal išmirė, o gal tik žinios apie juos laikraščiu nebeprasiekia. Vieni žmonės mane drąsino, kiti baigino. Bet Amerikoje aš jau seniai nustojau ko nors bijoti. Taigi, lengvai ryžausi mesti „ponišką“ miesto gyvenimą su visais jo bosa, formalais ir edikais. Prisipažinsiu: nors esu ūkininko vaikas, bet arti nemoku. Tiek to, man arti nereikės, — auginsiu gyvulius. O gyvulius aš labai myliu! Jei taip my-

tokiam leidiny bendradarbiauti niekada ir nė už ką nebūčiau sutikęs. Esu tikras, kad leidejas be manęs irgi nebūtų davęs. Laikraštuko redaktoriam, matyti, taip pat numanė, kad Jankaus bendradarbius neprisipažins nei su pyragu, nei su botagu, tai tokiu reikalu nė terliotis nemėgino. Gavus neigiamą atsakymą, spausdinti, jau būtų nei šiaip, nei taip. Ims, ko gero, parašys, kur nors, kaip iš tikrųjų buvo, ar net bylinėtis pradės — teisingis pasakum nesiteisins. Ar ne verčiau tada iš patyktu.

Zinai, pradžioje pagalvoju, kad kas nors tenai panorė tikrai gerą darbą padaryti. Buvo juk laikas, kad Jankaus pirmasias knygas, ypač „Egzaminus“, jaunimas graibstytė graibstė. Dabar, kurie dar išliko namie ir gyvi tebėra, gal su malonumu pažūrėtų, ką ir kur tas „Egzaminų“ autorius šiuo metu beveikia. Tik, pasirodo, tokia mintis buvo bergždžia iliuzija. „Gimtas kraštas“ ne Lietuvoje gyvenantiems skiriamas. Net teiravaus kelių neseniai buvusių Lietuvoje, ir ne kokių beraščiu, bet tokių, kurie domėjosi tenykte spauda, rausėsi kioskuose ir knygynuose, „Gimtojo krašto“ jie niekur neuztikę. Net namuose prantume-ruojamo niekur nematę. Išeina, kad toji novelė buvo skirta ne namiškiams, bet užsieniečiams, kurie, literatūra šiek tiek besidomi, seniai ją perskaitė — vieni periodikoje, kiti knygoje. Kad Jankus dar tebėra gyvas, čionykščiai taip pat pakankamai žino, o jeigu norėjo parodyti tenyktiečiams, kad jis dar svetimoj baloj nenuskendo, tai ir reikėjo spausdinti toje periodikoje, kuri tenai skaitoma. Būtų bent buvusi šio-čia tokia prasmė. Bent šiočia tokia prasmė iš šios pusės žiūrint: pasidalinta nors trupiniu su tėvynėje gyvenančiais. Knygos gauti tenai vis tiek negali. Maskvinė pusė turi kitų tikslų ir ieško kitos prasmės. Žinoma, galiu klysti. Kas gi iš mūsų neklaidingas. Vis tiek man atrodo, kad maskviniai seka sena išmintimi: užkraukim kuprą ir tegu teisingai, kad ne kupranugaris. Jie puikiai pažįsta savo pačių kraštutiniausią netoleranciją, žino, kad ir priešingam bloke tokia netolerancijos liga sergančių yra. Kodėl tada nepažinti, kodėl nepapildyti vienu prieš kitus. Žiūrėkite, jau Jankus per tvorą persirito. Ne tik persirito, bet ir pasišovė bendradarbiauti net pačioj kraštutiniausioj maskvinėje periodikoje! Turiu pasakyti, kad iš to galo labai maža džiaugsmo, tie tesulaukė. Kol kas nė vienas nuo manęs nenusisuko, nei pikto žodžio nemetė veidan, kartais tik paklausė: „Ar matei, kad jau

ir tavęs bolševikams prireikė. Būk atsargus“. Kodėl turėčiau būti atsargus, galvoje netelpa. Duoną valgau ne iš kieno nors malonės, rašau ką noriu, kaip noriu ir kada noriu, nebent koks agentėlis patamsy pamėgintų seną šonkaulį įlaužti, bet tam akui jie turi daug svarbesnių ir pavojingesnių priešu. — Ar nenaujauti, kodėl jie iš Jūsų novelių rinkinio „Užkandį“, pasirinko novelę „Po mognolijos žiedais“?..... — Kodėl pasirinko „Po mognolijos žiedais“, jie patys pasako. Viena — ant mano pakopos pasistoję mėgina į teisybės laiptą pakelti P. Cvirka, nes... i „laisvojo pasaulio“ (kabutės ju) gyvenimo būdą įtikėję tautiečiai tokiu vaizdavimu nėra patenkinti, nenori patikėti aprašomoms biznio, kapitalo godulio sukulto ne-žmoniško situacijomis“. Ne-

Velnių tercetas

KAZYS BRADŪNAS

ŠIMTAS TALENTŲ

Groja velnias smuiku ir obojūm —
Nuo tos muzikos jam taip širdy smagu,
Kad, kanopa taktą baladojant,
Ritasi žarijos iš nagi.

Velnias piešia: drobėj gubos bala,
Žalios rutos kvepia tabaku.
Nusivairto uodegos net galą,
Girdamasis juo kaip teptuku.

Traukia arių velniūktis, net garuodamas,
Ne Mefisto, bet iš „Jesus Superstar“,
Ir tuojau.
Lyg „Mąstytojas“ Rodino nuogut nuogas,
Išvadauja taip, kaip reik dabar.

Tapty velnias veik rašytoju, poetu,
Tik privengia, kad nebūt blogai —
Mat, poeto vardas nesimėto,
O iš laurų kyšotų ragai.

IRGI PILIGRIMAS

Žengia velnias linkui Vatikano
Pavėsingu pinių keliu
Ir galvoja: avelės ten gano,
Tai kodėl užbliauti negaliu,

Kad jos visos pasikui mane bliautų
Ir pakiltų tokia velniava,
Jog net man nuo Šiksto skliautų
Paridentų obuolių Ieva.

savo sielos aspektus. Ypač ten, kur jis gali pasislėpti už visagalės valdžios pečių. Atsimenu, karo metu vieno vokiečio pasakymą: „Kol mėšlas guli dugne, jo kaip ir nėra, bet kai iškyla į paviršiu, pasmiršta“. Jis kalbėjo apie savąjį diktatūrą, bet tas pasakymas lygiai gerai tinka joms visoms, neišskiriant nė komunistinės. Tik diktatūroje, tą smarve užuodęs, negali pasakyti, kad nosį riečia. Turi džiaugtis, kad pavasariu pakviop. Jeigu jau išišėnekėta, nenorėčiau tylomis praeiti ir pro vieną neteisybę. Laikraštuke sako, kad mane į emigraciją nuvedė priešiška socializmui ideologija. Ne! Mane į emigraciją nuvedė priešiška ideologija bet kokiai prievartai, o ypač svetimo bato prievartai, šiuo atveju prievartai rusų bato. Jokių

Zyglui pasiruošęs velniūktis (Lietuvių liaudies menas)

VELNIAS PAS LIETUVIUS

Užsimanė velnias veikėjauti —
Galvą nukopot kitam šaliai.
Bet velnių tautoj viens kitą piauti
Vis nemoralu ir nevalia.

Tad pas lietuvius nuėjo.
Čia jam sekasi tiesiog jau dyvinai —
Vos tik dalgis randoj suskambėjo,
Patys kiša galvas avinai.

(Nukelta į 5 psl.)

lėčiau žmones, tai kas nors kada nors po šimto metų gal padarytų mane šventuoju, (jei lenkai neužprotestuotų, o jei užprotestuotų, tai likčiau tik bėdinas Dievo tarnas). Koks malonumas gyventi Pietinės Kalifornijos vieniemyje! Pirmą rytą, prieš aušrą nubudus, girdžiu: žvengia tolimų kaimynų arkliai, bliubia (bliuana + buba) avelės ir karvės, šūkiauja vištos, loja šunės. Medžiuose čiulba daugybė paukščių, palaukėje karkena fazanai. Kai išėini į kiemą, junti, kaip nuo pat Havajų atkvapsnoja gailvus Pacifiko vėjas. Čia nėra žiemos, o tik ilgas pavasaris, ilga vasara ir ilgas ruduo.

Kai pradėjom lyginti žemę ir statyti tvirtus, apipuolė kaimynai. Pirmasis ant arbiško žirgo atrūko arklį augintojas ispanas Garcia. Po to atvažiavo vistininkas bulgaras Slivkoff. Prisistatė zelandiškoji kiškių augintojai airis Gray ir kroatas Branko Sindicič. Greit prie vartų atsirado papūgėlių perintojas lipšnis lenkas Matuszek. Jis ne tiek šnekėjo apie papūgėles, kiek apie uniją. Bet kai aš jam pasakiau, ką aš žinau apie tą uniją, tai jis tuojau atstojo.

Visiems rūpėjo žinoti, ką gi aš pats auginsiu? Ar tik nebūsiu jų konkurentas? Ir kiekvienas, atsiveikindamas, vis priminė: — Apsižiūrėk, budėk, kad santana tavęs nesunalkintų!

— Kas ta santana? Niekas ji tai neatsakė, tik kiekvienas, lyg gardžiuodamasis mano būsima nelaime, siaurai šypsojosi.

Ir kiek aš susirūpinęs klausinėjau, niekas apie santaną iš viso nenorėjo kalbėti. O kai kas net šiurkščiai į akis rėžė, kam aš juos erzinu.

Praėjo keli mėnesiai, ir aš tik tiek sužinojau: santana indėniškai reiškia — velnio vėjas. Girdi, dėl santanos jau ne vienas ūkininkas išėjo iš biznio. Bet koks tas vėjas, kada jis ateina, ką jis padaro, niekas nesimėmė plačiau paaiškinti.

Netoliese pas gelininką dirbo indėnas. Tai aš ir tą šoną užkalbinau.

Indėnas neskubėjo atsakyti. Tylėjo, mažtė, vis žvilgčiojo į savo bosą.

Maniau, kad nesuprato. Paklausiau dar kartą.

Tada jis susnabzdėjo.

— Geriau sutikti velnią, o ne velnio vėją. Prie to bangaus patarimo ir pats bosas pridėjo žodį, kaip mįslę iš Jono Mingirdo — Puikūno mįslių knygos:

— Jis tris dienas ateina, tris dienas nu-eina... Pradėjau būkštauti. Kur eidamas, ką dirbdamas, vis mažėčiau, ką santana gali man padaryti? Kaip jos saugotis?

Rudenį ūkininkų susirinkimo pabaigoj ir

aš pakėliau ranką. Paklausiau.

Vaje, kas pasidarė!

Nuo to žodžio, kaip nuo arabo Arafato granatos, visi pašoko nuo kėdžių ir metėsi prie durų. Bežiūrint pusę salės ištuštėjo.

Tada per sustumdytas kėdes prislinko trečios kartos lietuvių Dambrauskienė, kuri čia turi ūkį, pavadintą Baltie Ranch, ir, išmėtinėdama, mane apibarė:

— Matai, ką tu padarei! Visi išbėgiojo, Niekados neminėk to žodžio! Jis ūkininkams vidurius susuka. Tik tu pažiūrėk į prezidentą, — ir tas stovi visas pažaliavęs.

Iš tikrųjų, pirmininko veidas buvo labai pliktas. Tik nežinau dėl ko, — dėl santanos paminėjimo ar dėl susirinkimo iširimo. O kai aš pats slinkau pro duris, jis iš tolo dar suspėjo man pagrumenti:

— Palauk, palauk. Tuoj ir tu pats užspringsi tuo velnio vėju.

Praėjo dar viena kita savaitė. Dirbau nuo tamsos iki tamsos. Džiaugiausi gera biznio pradžia. O gyvulėliai augo, gerai edė, buvo sveiki ir gražūs.

Pietinėj Kalifornijoj rudens dienos esti gana ilgos, sausos ir šiltos. Tik pavakary gerokai atvėsta.

Bet kartą spalio pabaigoj ir tas pavakarys neatėjo. Oras pasidarė toks nepaprastai skaidrus, jog ant San Marcos kalnų ga-

(Nukelta į 4 psl.)

KALIFORNIŠKOJI APYBRAIŽA

(Atkelta iš 3 pusl.)

lėjau susikaupti, kiek bėgioja kojotų ir kiek kojotaičių.

Ir dar keisčiau, — dangus paraudo nuo vakarų iki rytų, gaidys nelaiku iš visų jėgų giedojo ir giedojo, o mums visiems ėmė skaudėti galvas.

Išvargę atsigulėm kiek anksčiau ir giliai įmigom.

Naktį kažkas staiga piktai trenkė į sieną, ir mes visi iššokom iš lovų. Nustebę klausėmės. Naktys čia visuomet esti taip tylios, jog gali girdėti, kaip žvaigždės danguje viena į kitą brūžinasi. O dabar už sienų balsiai užė, švilpė, kaukė, tratėjo. Palmės šakos plakė stogą, spygliuotos krūmų šakutės cypdamos braižė langus. Trankėsi durys. Braškėjo stogas. Staugė kaminas.

Puolėm prie langų, bet nieko nematėm, — naktis buvo pačiam tamsume.

Tada pravėrėm duris.

Vėjas, toks karštas, tartum iš po pragaro pavartės, atblėskė mus atgal ir į kambarį įgrūdo glėbį sumaigytų šakų.

— Santana! — riktelėjau atspėdamas.

O mūsų tetutė, nė pati nepajuto, kaip suuko:

— Šventasis Juozapai, dailide, gelbėk mūsų namelį!

Namelis buvo stipriai prirakintas prie pamatų. Jis atsilaikė, ir dailidės daugiau nereikėjo šaukti.

— Kaip mūsų gyvulėliai? — susirūpino žmona.

Iš tikrųjų! Tvirtai naujai statyti, nesutūpėję, pastogės plačios. Toks įsiutęs vėjas gali visus stogus nukilnoti.

Ir mes abu, prieš vėją susidvilinkavę, nušokavom į pakalnę. Bėgom per sodą, kaip per Vilniaus miestą. Vilniaus miestas akmenėliais brukavotas, mūsų sodas obuoliais nuklotas. Vėlio vėjas juos purtė, šakas daužė, sukiojo, laužė.

Kaimynui vokiečiui Voran vėjas nuplėšė stogą, ir dabar po Meškalkaukį, balsiai žvangėdami, vartėsi aliuminio lapai. Dar toliau žvangė Garcijos žirgai. Aptvaruose haubė olando Van der Velde karvės. Pro šimtabalsį vėjo šniokštima kartais riktelėdavo ir pats Slivkoff.

Tamsoje kažkas prašvilpė po mus.

— Saugokis! — suuko žmona. — Tie arabai tave sumindžios!

— Čia ne arabai, — šaukiau jai atgal. — Tie labai tyliai prabėgo. Nežvengė.

Ir tuo metu kažkas griebė mane į glėbį. Šimtai smulkių adatėlių smigo į rankas ir veidą.

Tai rusiškasis stepių dagilis! Kažkoks imigrantas kazokas atsivežė jų sekų ir pa-

langėj pasėjo savo plačios matuškos atminimui. Netrukus dagiliai taip išplito Amerikos Vakaruose, jog nebeįmanoma jų išnalkinti. Rudenį vėjas juos išdžiūviusius išrauna ir, kaip didžiulius kamuolius, ritena per laukus. Kur tie taršalai prasiritena, dygsta tūkstančiai naujų dagilių.

Mūsų tvartai pakalnėje stovėjo sveiki. Tik išsiganę gyvulėliai buvo supuolę į kampus, spaudėsi prie sienų. Karštas vėjas džiūvino jų nosytes. Kai kam tos nosytės jau kraujavo. Tai blogas ženklas.

Dabar supratom, kodėl paukščių ir visokių kailinių žvėrelių augintojai po santanos turi didelių nuostolių arba ir visai sužlunga.

Ką daryti?

Skambinu šen ir ten. Niekas neatsiliepa. Visi klykauja su savomis bėdomis.

Pagalčiau atsiliepė latvis:

— Pilk ūdeni tvartuose ant žemės, ant sienų, ant gyvulių. O dieną tai pilk ir ant stogo. Šodien ūdenia netaupyk!

Visą dieną tampėm ilgus žarnas. Be paliovos purškėm vandenį ant stogo ir po stogu, ant gyvulių ir patys vienas ant kito.

O saulė degino, o vėjas svilino!

Jeį Sacharos dykumoje oras turi 8 proc. drėgmės, tai santanos oras turi tik 3 proc.

Nuvargę, nevalgę, abu šlapi iki pat vakaro kovojom su negailestinga santana. Skau-

dėjo galvą, peršėtėjo akys.

Kai parėjom namo, susirūpinusi teta pasakojo:

— Šiandien paukšteliai tai visai nečiulbėjo. O iš palmės iškrito pelėdos gūžta. Kas iš to bus? Kas iš to bus?

Ir dar ji atsiminė, kad bitės buvusios baisiai piktos.

Kurgi ne! Tik suprask, nuskrenda bitelelė prie vaišingo žiedo, įkeverzoja, žiūri, — ogi visas medus prikepęs, pridžiūvęs! Ir kaip nebus pikta per tokį svilinantį orą nuogut nuogai skristi atgal tuščiomis ir prie durų rietis su avilio sargyba, kuri bičių be nesmenų paprastai į vidų neįsileidžia.

Naktį vėjas ėmė aprimti. Antrą ir trečią dieną, nors buvo vis tiek sausas karštas, bet vėjas regimai silpo. O į savaitės pabaigą ir saulė nebe taip spirgino. Iš kalnų ir pakalnių prie sodų susirinko sausais liežuviais kojotai, rakūnai, lūšys. Visi ieškojo lašelio vandens. Kiškiai lindo prie kopūstų, fazanai — prie svogūnų.

Santana praėjo. Ūkininkai tarpusavy lenktyniavo su keiksmazodžiais ir skaičiais, kiek kam išgaisio gyvulėlių, kiek vėjas iškrėtė vaisių, kiek nudegino medelių, kiek laukuose iškepė tomėčių, kiek gėlių žiedų laukuose nuleipo.

Po tos savaitės vištos nebedėjo kiaušinių, perkaitusios karvės ir ožkos nebedavė pieno, nebežydėjo gėlės. Nuo medžių sode krito pusiau iškepę vaisiai ir perdžiūvę lapai. Visai išnyko spragės, musės, egiptiški skarabai, ausialindos.

Dabar ir mes jau žinjom, kas yra santana.

Kitą rudenį ir vėl ji atėjo. Ir vėl nuo akmeninių Utha ir Nevada aukštumų pūtė karštas vėjas, tik kur kas silpniau.

Dar vėliau santanos tvarka visai suiro. Vietoj šešių dienų liko tik dvi. Užtat po kelių savačių karštasis antpuolis vėl sugrįždavo. Kartais tas vėlio vėjas pasimaišydavo prieš pačias Kalėdas ar kitu laiku, — net vasario mėnesį! Tokia santana daug nepakenkdavo. Nebent vaisiniai medžiai sukvaliodavo, — nelaiku mūsų sode pradėdavo žydėti sapotės, čerimojos, kolomondinai, liči, kivi, jambolan, kumkvatai, guavos, fejovės ir kiti šiltų kraštų imigrantai.

Tiesiog nuostabu, kaip per dešimt metų pasikeitė Kalifornijos klimatas! Nusilpusios santanos dabar niekas jau nebeįjosi. Ir kai tą žodį ištari, tai niekam viduriai nesusiuka ir niekam veidas nepersikreipia. Gyventi visiems pasidarė maloniau.

Dabar net ir giliai mieste įsėdusiems užėina pagunda pakuotis ir važiuoti į mūsų kę Vistą pagyventi paskutinių dešimt metų.

Amerikos lietuvių ekonominės veiklos pradžia

VINCENTAS LIULEVICIUS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio.)

Apie kitas šios rūšies bendroves nebeįsakyti, kadangi jos įsikūrė vėliau, reikia konstatuoti faktą, kad jos išmokė lietuvius taupyti. Pradžioje populiariausias taupymo būdas buvo kas savaitę ar mėnesį dėti į bendrovę po pažadėtą pinigų sumą iki nustatyto laiko pasiekęs pasiryžta sutaupti sumą, pavyzdžiui, 100.00 dol., 500.00 dol., 1000.00 dol. ir t.t.

8. Profesionalai

Pats pirmasis JAV lietuvių profesionalas mums yra žinomas dr. Aleksandras Kuršius, gyvenęs New York'e 1659—1661. Jis buvo to miesto aukštesniosios mokyklos pirmuoju rektorium ir pirmuoju to miesto gydytoju. Kuršius buvo studijavęs keliuose universitetuose, buvo aukšto išsilavinimo žmogus. Turėjo teologijos daktaro laipsnį ir teisės licenciatą, profesoraivo Lietuvoje. Minėtoms pareigoms eiti jis atvyko iš Olandijos.

Stud. M.P. Kasakauskas pirmas įsigijo vaistinę Chicagoje. Tai pirmasis žinomas lietuvių verslininkas šiame mieste. Jis 1884 baigė gydytojo mokslą ir pasidarė pirmuoju profesionalu Chicagoje.

Atrodo, jog anksti susirūpinta išsiauginimu savų profesionalų. Bet ši pirmoji pastanga nesėkmingai pasibaigė. Kun. A. Varnagiris buvo sugalvojęs Ksaverionų brolių vienuolyne paruošti lietuvių mokytojų. Tuo reikalu 1885 Liet. Balse tilpo straipsnis, supažindinęs su tuo vienuolyne ir nurodęs, kur kreiptis kandidatams. Tačiau ksaverionai vienuoliai, kurie buvo įprašyti globoti lietuvius, nesulaikė nė vieno jų kandidato.

Šalia minėto Chicagoje gydytojo Kasakausko 1886 randame Shamokine, Pa., kitą — dr. Drangelevičių. O už penkerių metų (1891) išjungė į šiu tarpa ir Jonas Šliūpas. 1892 Teodoras Kodis Chicagoje baigė gydytojo mokslą. Juozas Andziulaitis, baigęs Veiverių mokytojų kursų, atvyko (1886) į Ameriką, dirbo anglių kasyklose, trejus metus redagavo Vienių Lietuvininkų, o Hopkins universitete 1895 baigė gydytojo mokslus.

1897 Shamokine, Pa., jau bu-

vo gydytojas ir laidotuvių direktorius lietuvių.

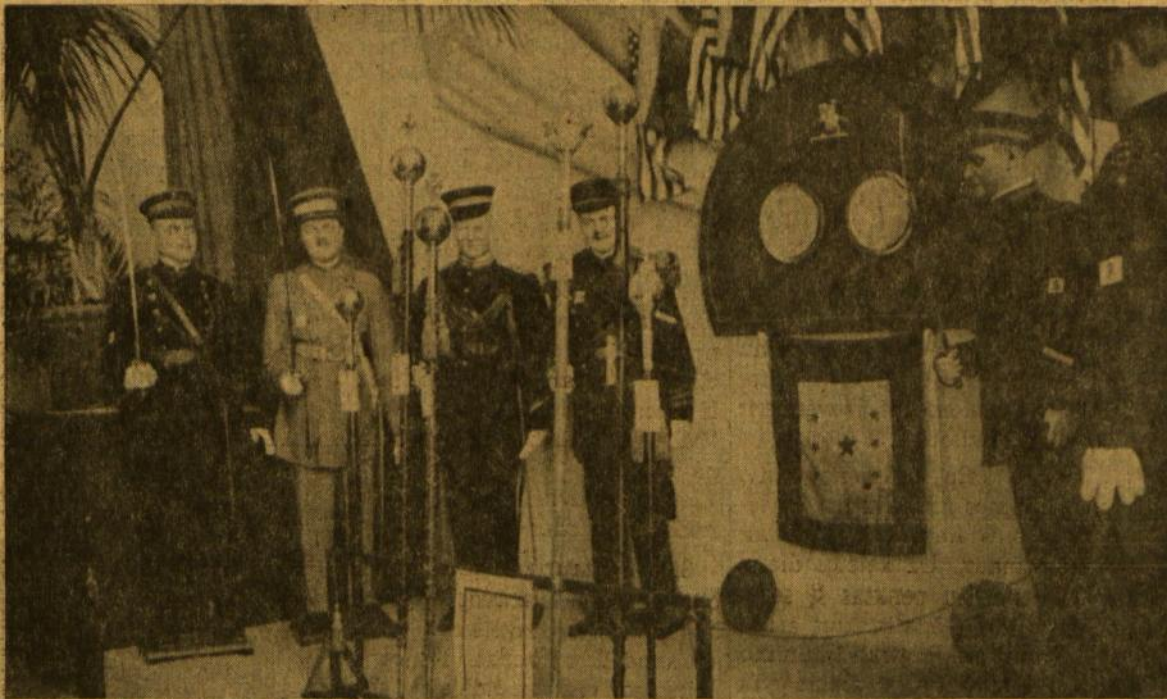
1898 randame jau ir daugiau profesionalų. Chicagoje buvo jau keturi gydytojai. Ir dar žadėjo būti daugiau, nes vienas mokėsi gydytoju, o trys lankė Sv. Ignaco kolegiją. Trys gydytojai savo kabinetus turėjo Juozo Leszczynskio vaistinėje, Bridgeporte (Chicagoje). Chicagoje dar veikė Kosciuszko Pharmacy, kurios savininku buvo dr. M.F. Božinczus, o vaistinę vedė A.L. Graičiūnas. Be šių profesionalų, dar buvo 1 advokatas ir 11 lietuvių policininkų, gaunančių 60.00 dol. algos per mėnesį.

Lietuviai susirado ir Valparaiso universitetą Indianoje. Čia mokymosi sąlygos buvo dar geresnės negu aukščiau minėtoje seminarijoje, nes galėjo į šį universitetą atvykti visi beraštieji, o išvykti su profesijos diplomu. Mat, čia buvo nieko nemokantiems pradinė mokykla, o šia vaistinė, Shenandoah, Pa., buvo penki laidojimo direktoriai, kurie turėjo dar ir šalutinius verslus: laikė išnuomojimui arklis arba dirbo ką nors kita, nes iš laidojimo neišgyveno. Spring Valley, Ill., buvo vienas lietuvių valdininkas, o Wilkes-Barre, Pa., vienas teismo vertėjas.

Taigi lietuvių profesionalų tuomet būta dar ne daug, nors kun. A. Milukas spėja, kad 1868 — 1899 tarpe šimto tūkstančių ateivių galėję būti jau šimtelis ir profesionalų.

1900 baigė teisę Pranas Bračiūlis (Bradchulis Francis) ir advokatavo Chicagoje. Taip pat baigė medicinos mokslus Andrius Graičiūnas ir veikė Chicagoje. Tais metais Chicagoje jau buvo 7 gydytojai, 1 advokatas, 4 policininkai ir 1 laidojimo direktorius lietuvių.

Lietuvių jaunuomenės dalis, išalkusi aukštojo mokslo, susirado šio krašto aukštąsias mokyklas — kunigų seminarijas, kolegijas, universitetus. Pirmoji mokslo institucija, atrodo, buvo Sv. Kirilijaus ir Metodijaus dvasiškoji seminarija bei Sv. Marijos kolegija, įsteigta 1888 Detroit, Mich. K. Valaitis, atvykęs iš Lietuvos, mokė pirmuosius tos lenkų seminarijos klierikus matematikos, literatūros ir lotynų kalbos, o pats studijavo kolegijo-

JAV lietuvių XIX - XX a. sąvartoje pristeigę įvairiausių organizacijų. Jų tarpe buvo ir karinio pobūdžio draugijų — gvardijų. Paveikslė matome nepriklausomos Lietuvos Karo muziejuje, Kaune, manekenus, aprengtus tų gvardijų uniformomis.

je teologiją. Vėliau ta mokslo įstaiga buvo perkelta į Orchard, Mich.

Lietuviai susirado ir Valparaiso universitetą Indianoje. Čia mokymosi sąlygos buvo dar geresnės negu aukščiau minėtoje seminarijoje, nes galėjo į šį universitetą atvykti visi beraštieji, o išvykti su profesijos diplomu. Mat, čia buvo nieko nemokantiems pradinė mokykla, o šia vaistinė, Shenandoah, Pa., buvo penki laidojimo direktoriai, kurie turėjo dar ir šalutinius verslus: laikė išnuomojimui arklis arba dirbo ką nors kita, nes iš laidojimo neišgyveno. Spring Valley, Ill., buvo vienas lietuvių valdininkas, o Wilkes-Barre, Pa., vienas teismo vertėjas.

Taigi lietuvių profesionalų tuomet būta dar ne daug, nors kun. A. Milukas spėja, kad 1868 — 1899 tarpe šimto tūkstančių ateivių galėję būti jau šimtelis ir profesionalų.

1900 baigė teisę Pranas Bračiūlis (Bradchulis Francis) ir advokatavo Chicagoje. Taip pat baigė medicinos mokslus Andrius Graičiūnas ir veikė Chicagoje. Tais metais Chicagoje jau buvo 7 gydytojai, 1 advokatas, 4 policininkai ir 1 laidojimo direktorius lietuvių.

Lietuvių jaunuomenės dalis, išalkusi aukštojo mokslo, susirado šio krašto aukštąsias mokyklas — kunigų seminarijas, kolegijas, universitetus. Pirmoji mokslo institucija, atrodo, buvo Sv. Kirilijaus ir Metodijaus dvasiškoji seminarija bei Sv. Marijos kolegija, įsteigta 1888 Detroit, Mich. K. Valaitis, atvykęs iš Lietuvos, mokė pirmuosius tos lenkų seminarijos klierikus matematikos, literatūros ir lotynų kalbos, o pats studijavo kolegijo-

matome, kad pirmieji lietuvių žemės ūkyje pradėjo kurtis apie 1870. XIX a. pabaigoje jau prisikaitoma apie 60 ūkių, o gyvenančių iš žemdirbystės buvo apie 1400 asmenų.

Neįdomu turto pirmieji savininkai atsirado 1874. O minėto amžiaus pabaigoje buvo 820 savininkų.

Įnamių laikymas turėjo atsirasti anksčiau negu atsirado namų savininkai, nes ir išnuomotoje namuose buvo laikomi įnamiai.

Pirmutinis amatininkas (batsiuvy) atsirado 1871 New York'e. Kalbamu metu didžioji amatininkų dalis susimetė į siuivyklas.

Pramoninėje srityje pirmasis atėjo Tvarauskas su spaustuve 1874. Šiame laikotarpyje pasireikšta spaudos darbe: kurios spaustuovės, leisti laikraščiai ir knygos.

Pirmasis prekybininkas atsiranda (Shenandoah, Pa.) 1875. Reikštasi maisto gaminių prekyboje, bet daugiausia verstasi smulkių laikymu.

Finansinėje srityje lietuvių veikė, kurdami bankus, laivakorčių agentūras ir pn. Pirmoji taupymo ir skolinimo bendrovė įkurta Chicagoje 1897.

Pirmasis profesionalas (gydytojas Chicagoje) pasirodė 1884. Nuo tada lietuvių gydytojų, laidotuvių direktorių ir kt. vis daugėjo.

Šių sričių drąsieji savarankiškos ekonominės veiklos pirmūnai atkreipė dėmesį ir kitų lietuvių, parodė, kad yra galima bandyti kurti savo gyvenimą ir kitais būdais, ne tik kasant anglis, dirbant fabrikuose ar panašiose įmonėse.

Dar kartą žvilgtterėjus į išdėstytą įvykių chronologiją, apibend-

rinant galima pasakyti, kad lietuvių savarankiška ekonominė veikla prasidėjo maždaug prieš šimtą metų.

(Pabaiga)

Redakcijos pastaba. Pereitame tęsinyje du paskutiniai skirsneliai turi būti nukelti prieš aukščiau esantį skirsnelį, prasiidedantį žodžiais: "Tais pačiais (1901) metais..."

Linksmas suvažiavimo šauklys (3)

Technologija ir odontologija

A. PLIASINSKAS

Kad su mano kaimynu Tumelienės dainavimo ir gerai dantys atsipt gali, tad pagalvoju, kad gal liga visai nerimta, o Juozas tik piktnaudžiausi mūsų kaimyniniais santykiais. Bet padėtis jau buvo be išieities, tad mano krikščioniškieji jausmai ėmė viršyti, ir skubiai nusprendžiau, jog reikia aplankyti ligonį. Juozą radau susmurkusį sofos kampe, begydančį savo dantį konjaku.

— A va! Technologijos pranašas atėjo mano mizerija pasidžiaugti... — pradėjo jis, net konjako dar nepasiūlęs.

— Kodėl tuoj pasidžiaugti... Atėjau pralinksmint ir paguost tave.

— Na, tai tark man ką nors paguodžiančio!

— Štai, PLIAS-ALIAS turi suvažiavimą Chicagoje visai ne-

trukus. Būtent, prasideda lapkričio 30-tą Tautiniuos namuos. Bus intelektualiniai stimuliuojanti programa, įdomūs paskaitininkai. Smagus banketas po viso to...

— Užteks! Užteks! Tik ne apie banketus!... Kad jūs ten apie žmogaus kančią ir mizeriją paskaitas skaitytumėt...

— Bus ir to. Štai, ketvirtadienį popiet vyks simpoziumas apie profesinių organizacijų tikslus ir naudingumą. Pirmininkauja geras vyras, būtent inžinierius Danys.

Tumelis tik sudejavo ir nepaleido savo išblýskusio žando.

— Tai kur čia kančia? Jūs neturit net nuovokos, kas kančia yra!

— Anaipol! Pats man dėstai, kad giliausia žmogaus kančia yra dvasinio pobūdžio. Tikslų bei idealų stoka. Štai, šitame simpoziume geri vyrai, dr. Vyngantas bei Nasvytis ir nieku nenusileidžianti moteriškė, bū-

(Nukelta į 5 pusl.)

Filomena sako...

KAS NETAUPO ATEIČIAI, TAS NEŽIŪRI Į ŠVIESESNĮ IR TINKAMESNĮ GYVENIMĄ.

Socialinis apdraudimas yra per mažas pragyvenimui. Augšti nuosimčiai mokami Chicago Taupymo bendrovės pridėjus prie Social Security, suteiks Jums ramias dienas jūsų senatvėje, 5.25% ant pa-

prastų knygučių, ir iki 7.5% ant certifikatų.

Šį metų Chicago Taupymo bendrovė švenčia Aukšinį Jubilėjų ir turi laimėjimui - kelionę į Hawaii, Disneyland, Las Vegas ir daug kitokių laimėjimų. Atsilankykite.

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

(Atkelta iš 4 pusl.)

tent, daktarė Rimšaitė ir diskutuos, kaip padaryti profesinių organizacijų veiklą labiau tikslingą, kokių tikslų siekti, kokių idealų laikytis...

— Idealy... — nepermaidu-jamai niūriai toliau dejavo Tumelis. — Jūs ten apie savo sadizmą diskutuotumėt...

— Na, jau yra ir ribos, Tumeli! Pasiaiškink, kokį sadizmą?

— O kas, man įdomu, tuos kančios įrankius suprojektuoja dantistams? Kas, jei ne inžinieriai? Ir ar tai ne sadizmas? Sėdėt kur laboratorijoj ir tik galvot, kaip čia žmogų brangiau pakankintu! Ne inžinieriai?

— Tumeli, — sakau jam kiek galint švelniau. — Esi susijaudinęs ir tau atleidžiui. Bet gi ir odontologijoj baisi pažanga padaryta...

— Ot, dabar bent prisipažįsti. Baisi pažanga! Būtent, kuo baisesia... Visokių gražtų, motorų, akmenkalčių ir taranų dabar pilna pas dantistus! Ir iš kur tas viskas?

— Taranų... Gal kiek perdedi. Žiūrėk, tie greito apsisukimo gražtai, kuriuos dabar dantistai turi...

— Tik ne apie gražtus! — suvaitojo Tumelis ir siurbtelėjo atgaivai konjako, man dar vis nesūlydamas.

— Geral. Jei tau taip malonūs netechnologiniai laikai... Tada pas dantistą tebedavo replės, ir dantis senoviškai, lėtai lupte išludavo.

Tumelio veidas patamsėjo. Tokį šiek tiek žalsvą atspalvį įgavo.

— Oi, oi, pasigailėjimo. — Vos tesužvoktė jis. Tik ne apie dantų traukimą! Apie bet ką, bet ką kita man šnekėk...

— Tvarkoj. Tuo atveju toliau apie simpoziumus per PLIAS savažiavimą. Penktadienį popiet, pusė ketvirtos, prasideda simpoziumas tema 'PLIAS — ALIAS dabartis ir ateities perspektyvos'. Pirmininkauja Donatas Šatas...

— Šatas! — pagaliau kiek pagyvėjo Tumelis. — Apie jį esu girdėjęs. Be to, žiūriu, kad tau šatuko konjako dar nepasiūliau. Vis per tuos skausmus... Išpilk, mano ranka virpės ko gero.

— Atleisau tau šį sykį. Dar nebaigiau. Dalyvaus tame simpoziume Kazimieras Čampė iš Washingtono, architektas Kerešis, na, ir Vytautas Volertas iš Philadelphiajos...

— Bet kad jis gi rašytojas? Ko jis ten pas inžinierius...

— Užtai, kad jis ir yra inžinierius. Kiek kartų tau sakiau, kad mes žmonės plataus akiračio. Konjakas šitas ne toks jau blogas tarp kitko. Tai man primėna. Ar tau apie banketą minėjau? Jis bus vadinamajame 'Saber Room'. Ten 95-toje gatvėje.

— Minėjai, minėjai... — vėl grįžo prie dejonų Tumelis. — Aš kenčiu, o jis man vis apie banketus...

— Tumeli, — tariau jam. — Ar ne tu man esi aiškines, kad 'Kančia įprasmina gyvenimą'... Tumelis įsipykė konjako. Dvigubą porciją.

Mūsų rečitaliai

I. MOTEKAITIENĖ

Pirmą fortepijono rečitali sugalvojo, pavadino ir išpildė muzikos genijus Franz Liszt 1840 m. birželio 9 d., Londone, Hannover Square Rooms nedidelėj salėj, paskambindamas fortepijonu solo keletą savo virtuozinių kūrinių. Iki to laiko fortepijono muzika buvo nelaikoma soliniu menu. Vėliau Liszt tęsė savo rečitalius su dideliu pasisekimu, pildydamas tik savo kūrinius ir skelbdamas tik svarbiausius programos numerius. Jį pasekė kiti pianistai, kaip Halle, ir fortepijono rečitaliai suskambo Europos scenose.

Mūsų amžių rečitaliais vadinama bet kuris instrumentinis ar vokalinis solo menas, pildomas vieno ar dviejų asmenų, ir praktikuojamas visame kultūringame pasaulyje. Rečitalius organizuoja ir pavieniai asmenys "menedžeriai", ir pasaulinės koncertų agentūros, brangiai apmokėdami solistų garsius vardus ir patys padarydami didelį pelną. Taip yra pasaulio scenose. Šiuo atveju norėta stabtelėti ties rečitaliais "Jaunimo centro" salėje, Chicagoje, kurie, ypač šį rudens sezoną, yra, palyginti, gana gausūs, išimtinai vokaliniai.

Nors iki šių dienų rečitalio solistai dar niekas neparašė griežtų programos parinkimo ir jos pildymo nuostatų, tačiau muzikos kritikai pastoviai ir visuomet reikalauja iš rečitalisto pilno jo mene asmenybės subrendimo, meninės intencijos ir skonio, bei erudicijos Pavyzdžiui, imkim solistą vokalistą. Jei jis jaučiasi pribrendęs rengti viešą dainos rečitalį, tai, sudarydamas programą, turėtų nevertoti konservatorijos ar studijų dienų repertuaro, kuris, kaip balso lavinimo pratimai, buvo ir yra periodiškai kartojami iki kiekvieno diplomo. Diplomas jau įveda į muzikos "nepažadintus" lobynus, ir rečitalisto tikslu turėtų būti ne kartojimas to, kuo lavino balsą, bet atskleidimas naujų, dar "nepažadintų" kūrinių, sugebėjimas juos išstudijuoti, įlieti gyvybę ir perduoti publikai.

Turint daugybę savų ir tūkstančius pasaulinės muzikos kūrinių, programą nėra sunku rikiuoti įvairiausiai logiškais užmojais, pagal rečitalio meninį tikslą, pagal muzikines epochas, tautas, kompozitorius, madas, stilius, idėjas, liaudies dainas ir kit. Taip pasirinkęs rečitalio programą ir išpildęs ją visu menininko brandumu, solistas pilnai atlieka savo uždavinį — jis praskleidžia nekasdienius muzikos horizontus, suartina kompozitorius su visuomene, pakeldamas ją į muzikos grožio žvilgsnį.

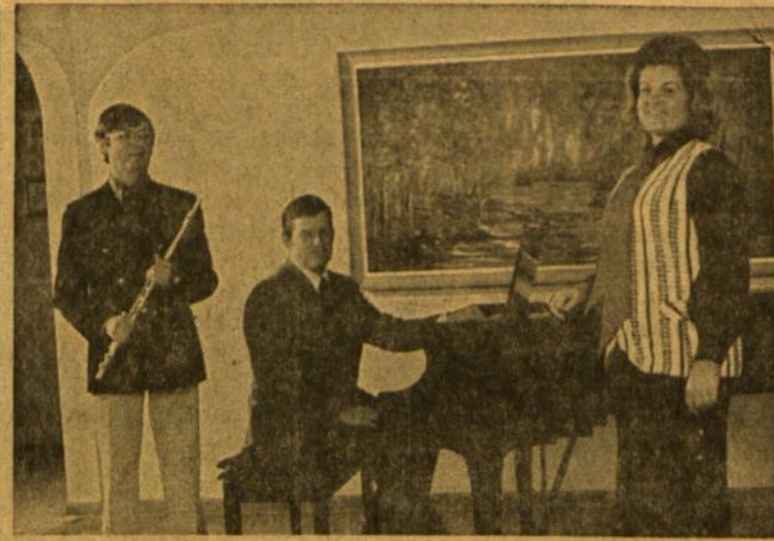
— Melavau... — gailiu balsu tarė jis. — Gėda prisipažinti, bet melavau. Taip irgi pasitaiko...

— Tik ne tarp inžinierių! — užtikrinau jį. — Jei jau sakiau, kad bus suvažiavimas, tai bus... Ir būtent prasideda lapkričio 30-tą.

pasauly. Nes tik rečitalisto galioj yra pilnas kompozitoriaus kūrybos pristatymas visuomenei, kitaip nepažinsi jo vertės iš vienos, dažnai visų kartojamos, dainos. Tokie universalūs, rečitalistams keliami uždaviniai turėtų būti nesvetimi ir mūsų laikams. Tačiau, prisiminus kad ir šio sezono mūsų rečitalistų programas, randi daugybę dainų bei operų arijų, vartotų dar studijų dienose vien balso lavinimui (kas labai neįdomu ypač muzikams), su viena, kita išimtimi, o mūsų kompozitorių geriausioji kūryba palikta miegoti, kaip miegojus...

Ta pačia proga prisimena mūsų žymesnių solistų anksčiau girdėtos rečitalių programos, kur programa vis būdavo daugiau sudaryta iš ilgesnių daininėjimų koncertuose, iš publikos labiausiai "užplotų" dainų ir arijų. Gaila, kad tokie nudainuoti, nudėvėti programos numeriai, kaip nudilinta plokštelė, gerokai tokius rečitalius nuvertina. Reikėtų, kiek galima, vengti tokio šablono, pamėgdžojimų, pataikavimų, prisitaikinančio pasisekimo ir kitų, solistą nekeliančių reiškinijų. Mūsų rečitalistai turi statyti sau taip pat aukščiausius dainos meno uždavinius, arba, jei nepajėgia, neiti į sceną, kad neatbaidytų visuomenės nuo pačios aukščiausios dainos meno išraiškos, o nesubrendusių išpildymu nekurti prarajos tarp kompozitoriaus ir visuomenės, suverciant kaltę kompozitoriumi...

Tačiau, kaip kiekvienoje srityje, taip ir dainos rečitalių naujos jėgos yra laukiamos ir kelia visuomenės dėmesį. Už keletos dienų įvyks bene jau penktas šį sezoną vokalinis rečitalis, kurį atliks sol. Praurimė Ragienė Jaunimo centre. Rečitalių programa yra taipgi gera dalimi solisto bran-

Repeticijos, ruošiantis koncertui. Iš kairės į dešinę: fleitistas Fred Lewis, akompaniatorius Manigirdas Motekaitis ir solistė Praurimė Ragienė.

dos atestatas. Pagelbėjus jai parengti būsimos rečitalio programą, jaučiu pareigą pasidalinti mintimis su skaitančiais šį straipsnį, kad į rečitalio sceną ateina vėl nauja, pribrendusi ir pasirodusi savo uždaviniumi solistė, kurios programą sudaro mūsųose nauji, atrinkti iš kelių muzikinių epochų kūrinių bei dainų ciklai. Programoj tik pirmieji du kontrastingi Handelio numeriai ir Griego dainų ciklas "Kalnų mergaitė" bus dainuojami anglų kalba. Gi visom kitom dainom ir arijom parūpinta tikslūs lietuviški vertimai. Viena sudėtingiausių ir ilgiausių Schuberto dainų — "Piemenukas ant tuolos" bus palydima dar ir fleita. Programoj matyti ir Pabaltijo tautų (estų, latvių ir lietuvių) meno dainų ciklas su liet. dainų persvara, kurioj yra tokie žymūs kūriniai, kaip Jakubėno — "Kai numirsiu" ir V. Jurgučio dainų ciklas "Mergaitė namų šešėliuos". Iš operų pildoma - Korngold - "Mirusių miesto" Mariettos daina ir Verdi - "Sicilijos mišparų" Elenos vestuvių daina. Akompanuos Manigirdas Motekaitis.

Ši sol. Praurimės Ragienės rečitalių rengia Lietuvių gydytojų draugijos moterų pagalbinio vieneto stipendijų fondas. Koncertas Jaunimo centro didžiojo salėj lapkričio 24 d., 4 val. popiet.

MIRĖ DVIEJŲ DIDŽIŲJŲ LEIDYKLŲ STEIGEJAS

Arterioskleroze New York'e mirė J. C. Farrar, 78 m., steigėjas dviejų stambių leidyklų: Farrar and Rinehart ir Farrar, Straus and Giroux.

Dūmus apie Teilhardą sklaidant

(Atkelta iš 2 pusl.)

kitą, paslaptinę buvimą medžiagoje ir tuo pačiu metu besitiesiančia už medžiagos. Šį paslaptinį buvimą Klauder ir pavadino "malonės analogu". Dievo imanencijos gamtoje pajautimas veda į gilesnį Jo transcendencijos pažinimą. Tuo atveju T-do teorija padėtų atidaryti nūdieninio žmogaus akis Tvėrėjui.

(Bus daugiau)

KONCERTO KRITIKA

Žymysis rašytojas Bernard Shaw, kai tebebuvo vieno laikraščio žurnalistu Londone, turėjo aplankyti gydytojų draugijos vieną koncertą ir parašyti jo kritiką. B. Shaw tai atliko, labai trumpai parašydamas: "Aš būčiau labai pageidavęs, kad gydytojai prieš savo koncertą būtų atsiminę tylėjimo pareigą".

Jurgis Jankus apie savo novelę "Gimtajam krašte"

(Atkelta iš 3 pusl.)

būdu nenorėjau nei savo kaulų, nei savo talento iš rusų malonės palaidoti kur po Sibiro samanomis, kaip daugelis mano paties bičiulių. Tik laikraštukas apie tai nešneka, nes jam burna geležinės ruso rankos užčiaupta.

— Pabaigai: ką esate parengęs naujo mūsų skaitytojams?

— Tuo tarpu baigiu apdailinti pasakojimų knygą, kurią jau yra pažadėjęs paimiti tas pat Ateities Literatūros Fondas. Tuo tarpu jon esu sudėjęs penketą nevienodo ilgumo pasakojimų.

Ačiū, mielas Jurgi, už malonų pasikalbėjimą. Užrašė A. R.

KAVINEJE

— Atsiprašau. Ar jūs skaitote tą laikraštį, ant kurio sėdite?

PRANEŠIMAS

TAUPLYKITE DABAR

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 8 1/2% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 8 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, PRADEJUS NAUJĄ taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

PAS MUS NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBĖTI LIETUVISKAI.

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th COURT, CICERO, ILL. 60650 PHONE 656-6330

Joseph F. Gribauskas, Vedėjas

OFFICE HOURS

Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00
Saturday 9:00 to 1:00; Wed. and Sunday Closed

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarNAVimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSLYTORG)

VYRIAUSIAI ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Pirma užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atkūryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI

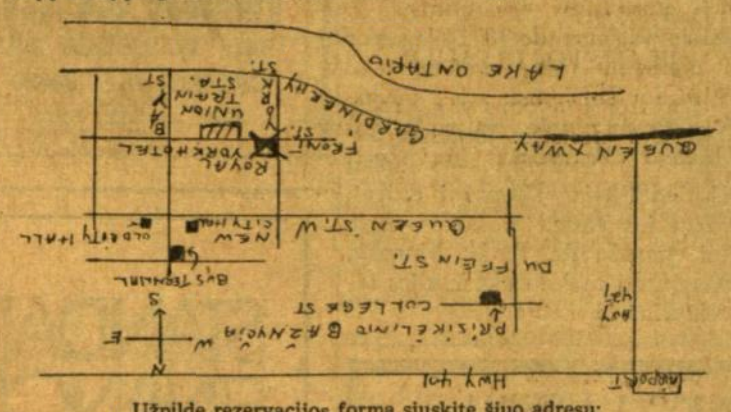
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11215 — 485 McDonald Avenue	467-8465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2605 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1835 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hartford 6, Conn. — 11839 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-8550
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-2452
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Phoenix, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. 20910 — 961 Bonifant St.	301-587-5777
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	392-0306
Utica, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos SUVAŽIAVIMAS

— i v y k s —

Royal York Hotel, Toronto, Kanadoje Lapkričio 28 — 30 d. d.

KETVIRTADIENI, LAPKR. 28 D. Registracija (nuo 1 val. popiet), paskaita ir susipažinimo vakaras.
PENKTADIENI, LAPKR. 29 D. — Paskaitos, diskusijos ir vakare "Rock Sokiatai", gros "Circus".
SESTADIENI, LAPKR. 30 D. — Naujos valdybos rinkimai, paskaitos. Vakare išsklmingas balius.
Trijų dienų programa — \$20.00, mokama viešbutyje.

Užpildę rezervacijos formą siųskite šiuo adresu:
S.A.L.S.S., c/o Lilija Zenkevičius, 47 King George's Rd., Toronto, Ont., Canada M8X 1L4.

RESERVATION FORM

NAME _____ PHONE _____

ADDRESS _____

Date of arrival _____ Expected time of Arrival _____

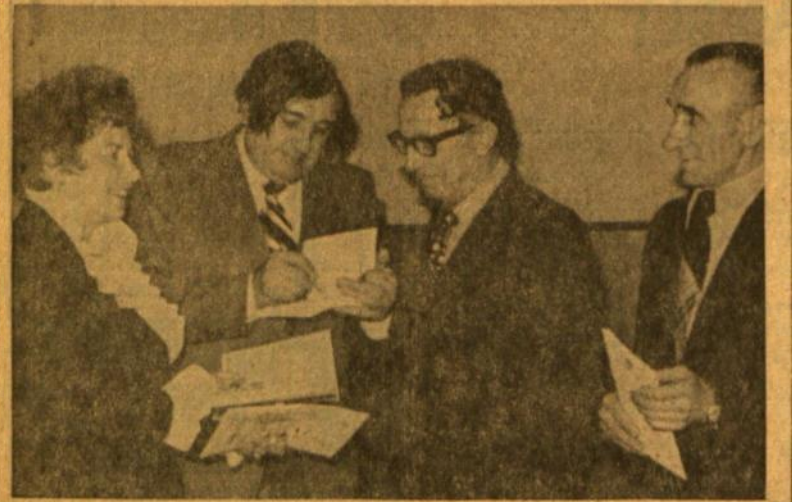
* PLEASE CHECK ONE:

_____ SINGLE ROOM (\$16.00 / NIGHT)

_____ DOUBLE ROOM (\$20.00 / NIGHT)

_____ TRIPLE ROOM (\$24.00 / NIGHT)

*These are prices which have been lowered for the S.A.L.S.S. Convention. Check-out time is 2:00 p.m.

Is Lietuvių Bendruomenės suruoštų Lietuvių Dienų Clevelande lapkričio 9-10 d. Savo knygas K. Vaičiūnienė, J. Mockui ir L. Gataučiai autografoja rašytojas Aloyzas Baronas. Nuotr. Vlodo Bacevičius

Kultūrinė kronika

KAS BUS IDOMAUS INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SUVAŽIAVIME

Pasaulio — Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (PLIAS-ALIAS) suvažiavimas įvyks š. m. lapkričio mėn. 28, 29, 30 ir gruodžio mėn. 1 d. Chicagoje, Tautiniuose namuose.

Sudaryta stipri ir įdomi programa, orientuota į tautinius, kultūrinius ir visuomeninius reikalus. Iš pasirinktų temų jaučiamas nuoširdus susirūpinimas esama būkle ir sąžiningas noras paleškoti naujų būdų ją sustiprinti, pagyvinti ir savo veiklą įprasminti. Tai opūs klausimai, liečiantieji visą mūsų organizuotą visuomenę, ne vien inžinierius, ir nuo jų vienokio ar kitokio išsprendimo bei paryškimo labai daug priklausys tolimesnis mūsų visų organizacijų likimas. Jau išėjusiame "Technikos Žodyje" (1974 m. Nr. 3) yra paskelbta smulkia suvažiavimo programa, šioje vietoje norime tik suminėti kelias temas ir kviestinius kalbėtojus.

Ketvirtadienį, po atidaromojo posėdžio, bus simpoziumas: "Iš-eivių profesinės organizacijos maksimalinio naudingumo modelis" — dalyvauja: inž. J. Dainys, dr. M. Vygantas, dr. J. Rimšaitė ir dr. A. Nasvytis.

Penktadienį, 14:00-15:30, pirmininkaujant S. Naginioniui, temos liečia pavergtą Lietuvą: a. "Lietuvos žemės turta" (geologė B. Saldukienė); b. "Demografinės tendencijos Lietuvoje" (dr. Z. Rekašius); c. "Griežtieji ir gamtiniai mokslai Lietuvoje" (dr. R. Vaišnys); o 15:30 val. simpoziumas "PLIAS - ALIAS dabarties ir ateities perspektyvos" (inž. D. Satas, dr. K. Čempė, arch. A. Kerelis ir inž. V. Volertas). Šeštadienį 12:00 — A. Antanaitis kalbės tema: "Lietuvos ir išeivijos literatūros lygio ir kultūrinio įnašo gretinimas". Popiečio posėdžiui pirm. inž. V. Vidugiris. Paskaitos: "Žmogaus įtaka miesto klimatui" (dr. R. Viskanta); "Didieji ežerai Amerikos ūky" (dr. L. Bajorūnas).

Iš pasirinktų temų ir jose minėtų dalyvaujančių kviestinių kalbėtojų reikia tikėtis įdomių pasisakymų, įdomių ne vien inžinieriams, bet ir platesnei lietuvių visuomenei, kuri rengėjų kviečiama visuose suvažiavimo darbuose dalyvauti.

CHICAGOS BALETAS

Susiorganizavo vadinamas Chicago baletas. Tai 16 naujų šokėjų, kurie jau lapkr. 16 d. turė pirmą savo spektaklį. Baletui vadovauja Choreografas Ruth Page. Jie gastroliaus ir po kitus miestus ir tam reikalui iš Illinois meno tarybos jau gavo 10,000 dol.

ALFONSO KRIVICKO TAPYBOS PARODA VAKARU VOKIETIJOJE

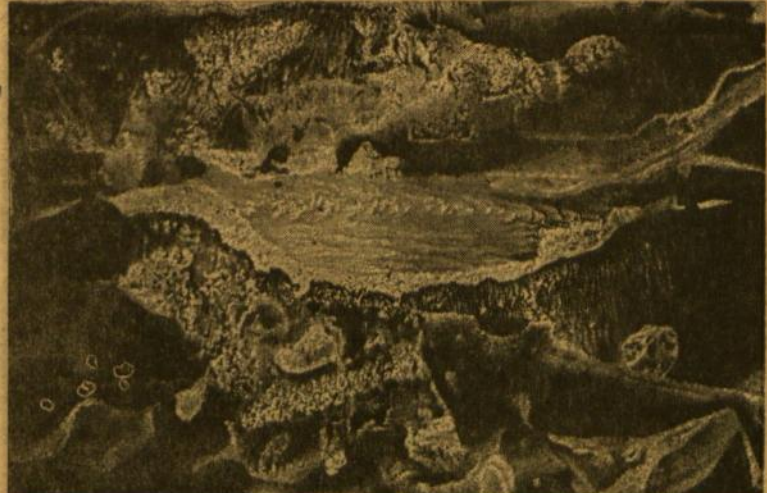
Gausių ir nuolatinių dailės parodų čia Amerikoje dėka menu besidomintieji jau gerai yra išidėmėję mūsų šonyskščių dailininkų pavardes ir gerai atskiria kiekvieno jų kūrybos bruožus. Tačiau lietuvių dailininkų gyvenama ir kuriama visame pasaulyje. O tuos tolimesnius mes dažnai ir pamirštame, lyg kažkur kitur nieko ir nebūtų. Gerai dar, kad kitataučiai savo dėmesiu ir mūsų smalsumą pažadina. Štai tokios situacijos pavyzdys yra ir Europoje, Vakarų Vokietijoje, li-kes ir ten tebedirbas mūsų dailininkas Alfonso Krivickas (gim. 1919 m.), kurio paroda nuo spalio 26 iki lapkričio 15 vyko garsiajame Vokietijos universitetiniame mieste Heidelberge. Mūsų dailininko parodą ten surengė Sevrugian and Bahls galerija.

Paroda atkreipė vokiečių ir jų spaudos dėmesį. Jų laikraščių meno apžvalgininkai palyginti netrumpomis recenzijomis labai teigiamai įvertino naują Alf. Krivicko tapybą. "Rhein-Neckar-Zeitung" puslapiuose Heide Seele parašytoji recenzija buvo spalio 30 d. laidoje, o Heidelbergo "Tageblatt" recenzentas u. k. parodai nemažą dėmesį skiria spalio 28 d. laidoje.

Lig šiol mes Alf. Krivicką labiau pažinome kaip grafiką, o ir tapyboje jis vis būdavo tiesiog braižybinis tikslumu apskaičiuotas linijos ar lygios spalvinių dėmės dailininkas. Visiškai naujas Alf. Krivickas šioje savo parodoje. Kiek iš vokiečių spaudos akcentų ir iš parodos katalogo nuotraukų matyti, Alf. Krivickas dabar persilaužė į didelio impulso ir verdančių spalvų dailininką. Ypač akvareliniai jo darbai yra pilni kone kosminiu sprogimų jėgos, kur tirpstančios elementų masės tiesiog grasina viską užliejančių masių ir spalvų tvanu. Tai dinamiško įkvėpimo, žiūrovui didelį įspūdį daranti kūryba.

PAKEITIMAS LIET. FOTOGRAFIJŲ PARODOS TAISYKLESE

Lietuvių foto archyvas, liet. fotografų parodos rengėjas, susilaukė pagėdavimų, kad būtų pakeistos konkurso taisyklės — pirmųjų paskirstyme neatsižvelgti į amžiaus skirtumus. Iki šiol buvo skelbiama, kad premijas gaus tik jaunesni amžiumi — iki 30 metų. Ši konkurso taisyklė buvo užsilikusi iš liet. fotografų parodos, kurią organizavo II Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Tad dabar nėra jokio reikalo šios taisyklės paisyti, nes parodoje ir konkurse dalyvauja ir jaunimas ir nejaunimas. Premijos bus teikiamos

Alfonso Krivickas Tapyba Iš parodos Sevrugian & Bahls galerijoje, Heidelberge, V. Vokietijoje

visiems, neatsižvelgiant į amžių. Nepremijuojami bus tik kviestiniai fotografai — profesionalai. Paroda vyks Jaunimo centre, Chicagoje lapkričio 22 iki gruodžio 1 d. Atidarymas penktadienį, lapkričio 22 d., 7 val. 30 min. vak. Parodos proga išeis lietuvių fotografų išeivijoje knyga PARODA '73, kurią atsilankiusiems bus galima įsigyti.

SKAIDRIŲ PARODA KULTŪRINEJE VAKARONĖJE

Lapkričio 22 d. vakare, po atidaromojo fotografų parodos Jaunimo centre, kultūrinėje kavinės vakaronėje bus ir lietuvių fotografų skaidrių paroda. Ekране bus parodytos meniškos spalvotos nuotraukos, jas palydint muzikai. Šią vakaronę su liet. fotografais organizuoja Jonas Boguta.

JAUNIMO CENTRO MENO KURSŲ PRADEJO DARBA

Šį mėnesį Jaunimo centre, Chicagoje, pradėjo veikti meno kursai, kurie ateityje bus plečiami pagal reikalą: 1) audimas (dėsto dail. Janina Kinkienė ir Aldona Veselkienė), 2) vaizdiniai pagrindai ir taikomoji grafika (dėsto dail. Algirdas Kurauskas), 3) pailšyba ir tapyba (dėsto dail. seselė Mercedes), 4) meno pamokos vaikams (dėsto dail. Danguolė Stončiūtė). Pratomama steigti grafikos, keramikos ir kitus kursus.

Kursai trunka 6 savaites; susirenkama vieną kartą savaitėje, nuo 7 iki 10 val. vak. Pailšyba, tapyba ir vaikų pamokos būna pirmadieniais, vaizdiniai pagrindai — ketvirtadieniais, audimas — penktadieniais. Pasibaigus šešioms savaitėms, kursai bus tęsiami toliau. Tuo metu bus priimami ir nauji kursantai, kuriems bus dėstoma nuo pradžios. Iki Kalėdų atostogų veikiančiai kursai užbaigs programą. Naujas darbas bus pradėtas savaitę po sausio 6 dienos. Norintieji kursus lankyti galės tuo metu registruotis. Mokestis vienam kursui yra 30,00 dol., vaikams — 20,00. Kursų reikalavimai kreiptis į Jaunimo centrą pas kun. Algimantą Kezį, S.J., tel. 778-7500.

EDVARDO VALAICIO PARODA CHICAGOJE

Žinomo mūsų akvarelinto Edvardo Valaičio, gyvenančio Chicagoje, darbų paroda visą lapkri-

čio mėnesį vyksta St. Lukas Presbyterian Hospital galerijoje, Congress Parkway, Chicagoje. Dailininkas su puikiomis savo akvarelėmis ir aliejaus darbais ne kartą yra dalyvavęs amerikiečių ir mūsų dailininkų bendrinėse parodose. Buvo surengęs ir savo individualių parodų. Edvardas Valaitis taipgi yra žymaus dienraščio "Chicago Tribune" meno skyriaus direktorius.

"ŽURNALISTIKA" JAU SPAUDOS MAŠINOSE

Laikraštinkams ir kitiems spaudos darbininkams naudinga knyga "Žurnalistika" jau "Draugo" spaustuvelyje sulaužyta į puslapius. Šešis kartus perskaityta korektūra; dar du kartus perskaityta, bus spausdinama. Knygoje dalyvauja 30 autorių su 33 straipsniais. Plačiai apimamos visos laikraštinių ir redakcinio darbo šakos. Leidžia Lietuvių žurnalistų sąjunga. Redagavo Juozas Prunskis.

IS LIETUVOS KILęs ŽMOGUS BIBLIOTEKAI PASKYRĖ 380.000 dol.

New Yorko miesto biblioteka gavo iš Lietuvos kilusio Martyno Radtkės palikimą — 380.000 dol. Bibliotekoje dabar įtvirtinta garbės lenta, kurioje išrašyti šie Radtkės testamento žodžiai: "Aš mažai teturėjau galimybės, jaunus būdamas, lankyti mokyklą Lietuvoje. Esu giliai dėkingas New Yorko miesto bibliotekai už progą pačiam šviestis. Tai įvertindamas, aš palieku bibliotekai savo santaupas, norėdamas, kad jos būtų panaudojamos, sudarant tokias švietimosi galimybes, kokias aš šioje bibliotekoje radau".

Velionis, atvykęs neturtingas, dirbo sodininku New Jersey valstijoje, uoliai studijuodamas ekonomijos knygas ir žurnalus bibliotekoje. Sukauptos žinios jam per eilę metų padėjusios akcijomis (šerais) laimėti milijoną dolerių. Taip rašo "The Bridge", "Daily News".

PLANETOS IR SAULĖ

Surinktieji duomenys rodo, kad trys planetos: Jupiteris, Saturnas ir Neptunas — daugiau išspinduliuoja šilumos į erdves, negu jos gauna iš saulės. Apie tai praneša dr. R. E. Murphy, Maryland mokslo akademijos direktorius.

RYTU IR VAKARU SUSISIEKIMAS

Rusų rašytojas A. Siniavskis pasakoja, kad Maskvoje Vakarų turistai susipažino su vietiniu rusu. Greit paaiškėjo, kad jiedu buvo eiliniai tarnautojai susisiekimo žinyboje. Tada vakarietis ėmęs pasakoti apie savo susisiekimą. Rytai į darbą įstaigoje jis vyksta požeminiu traukiniu, nes automobiliai tada labai užkimštos gatvės, bet savaitgalio praleisti jis visada važiuoja tramvajumi. Bet jeigu nori išvykti į užsienį, man reikia šarvuoties.

— Tai mūsų susiekimas gana panašus, — pasakė rusas. — Rytai į darbą aš taip pat vykstu požeminiu traukiniu, savaitgaliai į užmiestį važiuoju tramvajumi. Bet jeigu noriu išvykti į užsienį, man reikia šarvuoties.

JUDESIŲ TERAPIJA

— Kodėl pavalgę jūs visada traukiate laikrodį iš kišenius? — Man gydytojas yra pataręs po valgio visada pajudėti.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslų rėmai, pritaikinti paveikslams ir akelbinams, rėmai — metalu apšliti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago Tel. Virginia 7-7258 - 59

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines and Checkwriters Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS Vnt 50 m. patikimas patarnavimas 6610 South Pulaski Road Phone — 581-4111

KONCERTINES YPATINGAS GITARAS IR KANKLES

DARO PAGAL UŽSAKYMĄ IR TAIŠO STIGINIUS MUZIKOS INSTRUMENTUS

KVIRINAS RUNIMAS

4914 W. Cermak Rd. CICERO, ILL. 60650

Tel. — 652 - 3200

UŽSIMIRSIMAS no žmona, kad neužmirščiau į-
— Ką reiškia tas siūlukas ant mesti į pašto dėžutę jos laiško.
— Ir imetėte? — Ir imetėte?
— Deja, ne. Ji tą savo laiška
— Man tą siūluką užrišo ma- man užmiršo įduoti.

PETE'S AUTO REPAIR

Čia daroma Motor tune-up. Motoro, stabdžių, vairo ir automatinų transmisijų remontas. Starteriams ir alternatoriams duodamos ilgalaikės garantijos.

PETRAS PIŠNYS, savininkas

6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-8988

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir taisymas

2646 W. 69th St.,

Tel. REpublic 7-1941

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA. TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI. VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prienamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus dovanų pažymėjimams, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminei ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. 488 MADISON AVENUE

(tarp 51 ir 52 g-vės)

Floor 21st

NEW YORK, N. Y. 10022

Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

NEW YORK, N. Y. 10003, 45 Second Avenue Tel.: AL 4-5456
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street CH 3-2583
SO. BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway 268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60629, 2501 West 69 St. WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road 884-1738
FORT WAYNE, Ind. 46808, 1807 Beimeke Rd. Tel. 432-5402
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ES 2-4685
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W. GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave. 365-5255
HARTFORD, Conn. 06106, 518 Park St. 246-9473
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St. FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. AN 1-2894
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue 373-8783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street GR 2-6387
PATERSON, N. J. 07505 — 60 Broadway Tel. 345-2028
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th St. Tel. PO 3-4818
PHILADELPHIA, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd. Tel. GL 5-9586
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 1826 Divisadero St. FI 6-1571
WATERBURY, Conn., 905 Bank Street PL 6-6766
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave. Tel. 441-4712
WORCESTER, Mass. 01610, 144 Millbury Street SW 8-2868
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue 374-6446
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street RI 3-0440

INSURED
CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
7% Mokamas už 4 m. sertifikatus. Minimum \$5,000
6 1/2% Mokamas už 1 m. investavimo sąskaitas. Minimum \$1,000
5 1/4% Mokamas už PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PĖLNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.
ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 12 v. d.
SEPTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta.
PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.

ŽIEMOS EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
Išvyksta 1974 m. GRUODŽIO 20 dieną ir grįžta 1975 m. SAUSIO 3 dieną
(Leningradas, Vilnius, Kaunas, Ryga, Helsinki) iš BOSTONO ir NEW YORKO
KAINA — \$853.00
Vykstantiems iš Chicago — \$119.00 ir iš Clevelando — \$ 84.00 daugiau
GRUPEJE DALYVIŲ SKAICIUS RIBOTAS — NESIVELUOKITE.
Kelonės į Lietuvą 1975 METAIS prasideda GEGUZES mėnesį. Patarti na registruotis iš anksto. Kreipkitės į:
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, P.O. Box 116
SOUTH BOSTON, MASS. 02127
TEL. (617) 268-8764
Savininkė: Aldona Adomoniene
Prices quoted are effective November 1, 1974. Air fares subject to government approval.

STANDARD FEDERAL... FINANCIAL FRIEND OF THE FAMILY
7 1/2% CERTIFICATE ACCOUNTS* \$5,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.90% on interest accumulated for 1 yr.
7% CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.35% on interest accumulated for 1 yr.
6 3/4% CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 30 Month Maturity YIELD INCREASES TO 7.08% on interest accumulated for 1 yr.
6 1/2% CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 1 Year Maturity YIELD INCREASES TO 6.81% on interest accumulated for 1 yr.
5 3/4% CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 90 Day Maturity YIELD INCREASES TO 6.02% on interest accumulated for 1 yr.
5 1/4% PASSBOOK SAVINGS Interest Paid to Date of Withdrawal YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 yr.
*A substantial interest penalty is required for early withdrawal.
STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue (at Sacramento) Chicago, Illinois 60632 — 847-1140
Celebrating our 65th year Assets over \$200,000,000 Reserves over \$18,000,000
Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation

Akademinės prošvaistės

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO TREČIAJAM KONGRESUI ARTEJANT

Pasaulio lietuvių jaunimo III kongreso komitetas Pietų Amerikoje skelbia Kongreso šūkio konkursą. Artimoje ateityje bus paskelbtos konkurso taisyklės.

Pietų Amerikoje gyvenančių lietuvių jaunimo, Paieskomi lietuviškai gerai kalbantys bei rašantys ir gerai pažįstamys jaunimo veikla asmenys, kurie sutiktų praleisti tarp 6 ir 8 mėn. Argentinoje, Urugvajuje arba Brazilijoje. Pagalba reikalinga tik kamai paruošti ten gyvenanti jaunimą III PLJK ir padėti vykdyti III PLJK ruošos darbus. Suinteresuoti prašomi raštu kreiptis:

Romas Sakadolskis, 7729 Brookville Rd., Chevy Chase, Md. 20015

Anketa, tirianti lietuviško jaunimo nusistatymus, buvo praves-ta 1966 m. per I PLJK ir 1972 m. per II PLJK. Panašią anke-

tą numatoma ruošti ir III PLJK proga. Psichologijos dr. Algis Norvilas sutiko rūpintis studijinės anketos ruošimu ir rezultatai įvertinami.

Pietų Amerikoje — Rio de Janeire rugsėjo mėnesio pabaigoje lankėsi Milda Lenkauskienė iš Clevelando ir tarėsi su Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininku kun. Antanu Saulaiciu III PLJK reikalais.

— Porto Allegre, Brazilijoje įvyko III PLJK Komiteto posėdis. Dalyvavo komiteto nariai iš Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus.

— Vila Zelinoje lapkričio 8 d. buvo sušauktas Brazilijos Jaunimo kongreso komitetas. Buvo kviečiami lietuvių organizacijų bei kolonijų (bairų) atstovai. Jau pradėdama rūpintis III PLJK finansų telkimu ir dalyvių apnakvydinimu.

Netylėkime dėl sovietinės propagandos naujojoje Encyclopedija Britannica

Profesorius Antanas Klimas iš University of Rochester kreipiasi į lietuvių visuomenę, ragindamas protestuoti prieš naująją Encyclopedija Britannica laidą. Joje Lietuvos (t. y. LITHUANIA, kaip senėnėse laidose) nebėra. Yra tik Lithuanian Soviet Socialist Republic. Duodama šiek tiek geografijos, o likutis — sovietiška propaganda, operuojant ekonomiais — statistiniais skaičiais. Nieko apie istoriją, kalbą, kultūrą ir pan. Jokios bibliografijos.

Stai keletas siūlymų:
1. Rašyti asmeniškais laišku vyriausiam redaktoriui ir nurodyti pastebėtus klaidas bei prasilenkimus su tiesa.

Adresas: Mr. Warren Preece, editor The New Encyclopedija Britannica % Encyclopedija Britannica, Inc. 425 N. Michigan Ave. Chicago, Ill. 60611
Užrašykite "PERSONAL" ant vokelio, kad pats redaktorius jį atidarytų ir laiška perskaitytų.
2. Kreiptis į miesto ir centrinę American Librarian's Association, kad ir jie protestuotų. Centrinės adresas: American Librarian's Association 50 E. Huron Street Chicago, Ill. 60611
Galite sužinoti Jūsų miesto arba rajono Librarian's Association, jeigu paskambinsite į centrinę miesto biblioteką.

Beveik kasmet ši garsioji leidykla perspausdina naujas laidas. Gal būt, negalėsime priversti "Encyclopedija Britannica, Inc" atsaukti jau išspausdintų tomų, bet galėsime priversti, kad sekančiose laidose informaciją pakeistų arba visiškai išimtų tam tikrus straipsnius.

Laiškai redakcijai

O apie A. Smetoną tai šitaip

Gerbiamas Redaktoriau, Skaitydamas Jūsų bendradarbio straipsnį apie Europos lietuvių Studijų savaitę Sveicarijoje (Dragas — kultūrinis priedas, 1974 m. rugpjūčio 31 d., Nr. 204-35), užtikau tam tikrą netikslumą, liečiantį mano studijose skaitytą pasakaitą apie A. Smetoną. Jūsų bendradarbis rašo: "Vertindamas prezidentą A. Smetoną teigiamai, prelegentas pripažino ir kai kurias jo silpnybes. Antai, aiš-

kindamas, kodėl po perversmo A. Smetona įvedė autoritetinę santvarką ir ją palaikė iki sovietinės invazijos 1940 metais, R. Spallis nurodė Smetonos nepasitikėjimą tautos subrendimu demokratiškai tvarkytis, o tas nepasitikėjimas buvęs lyg paveldėtas iš atgimimo laikotarpio, kada Lietuva buvo vilkų grasoma, bet lietuvių tikro tautinio sąmoningumo dar nebuvo pasiekę. Studijų paskaitoj ta vieta mano

Scena iš "Palikimo". Vaidina Rochesterio jaunimo teatras. Iš kairės į dešinę: Petras Matukas, Jūratė Krokytė, Vytas Butrimas, Rūta Stankutė ir Tadas Klimas. Rochesterio jaunimo teatras ruošia vaidinimą, inscenizuoja Vinco Kudirkos "Viršūninkus", kurį parodys Chicagoje Teatro festi valio dienomis.

Filmų įvairumai

ETASE SEMEINIENE

Nuostabūs Fellinio prisiminimai ekrane

Praeitą savaitę Chicago kino teatruose pasirodė dvejetas išskirtinai gerų filmų meistriškai gabių režisierių: Ingmar Bergmano "Scenes from a Marriage" (Carnegie) ir Federico Fellinio "Amarcord" (Playboy).

Abu režisieriai jau seniai buvo gerų filmų mėgėjų pabrėžtinai išskirti, bet kai kurie jų darbai plačiai publikai nebuvo visai aiškūs. Dabar kažkokiu laimingu sutapimu jie abu susuko filmus tiesiog visuotinam susidomėjimui. Fellini revizuoja Italijos provincijos miestelį — savo gimtinę, o Bergman atvaizduoja meilės likimą 20-ties metų laikotarypy. Abu filmai yra geriausi iš šių metų matytų ir patiks net tiems, kurie nepakenčia "meniškų filmų".

Spalvotasis "AMARCORD" yra linksmas, kandaus humoro, vietomis aštrokų, bet labai gyvų prisiminimų filmas. Fellini vysto savo jaunystės nuotykius su meile, o kartais ir negaltingai, tačiau jo vaizduojamų charakterių portretai išbaigti ir gerai atminty užkonservuoti.

Fellinio atsiminimai, jaunatviškos fantazijos tie laimingų dienų

buvo šitaip perskaityta: "Aš tik daug vėliau supratau, kad Lietuvoje buvo dvi kartos, kurių pažiūros į Lietuvos amžinumą buvo skirtingos. Manoji karta, sėdusi jau į laisvos Lietuvos suola, kuri nežinojo okupacijos, jai Lietuvos laisvė buvo tokia pastovi vertybė, tokia nepajudinama, kad kitaip ir negalėjo būti, kad kitaip ir nebus. Tuo tarpu kurie pažino okupaciją, kurie vargo dėl Lietuvos laisvės, toji nepriklausomybė nebuvo taip užtikrinta. Ji jiems visą laiką buvo trapi. Smetonai toji kova niekad nepasibaigė. Jis jautė gresiantį pavojų ir tikėjo, kad tik vienybė, susidrausminimas, visų jėgų pajungimas tautos gerovei gali tautą stiprinti."

Labai prašau įdėti į Kultūrinį priedą šį mano trumpą atitaisyimą. Dėkodamas iš anksto.

R. Spallis

1974. X. 27

neuzmirštami veidai, atrodo, persekiuoja taip ilgai jo vaizduotė, kol jis nuostabiai nepabėrė jų ekrane. Visi tie "aktoriai" yra žmonės iš jo tėviškės, mažo prie Adrijos jūros kurorto Rimini. Minimas laikas buvo jo jaunystė — 1934 m., kai visa Italija dar buvo Mussolinio rankose.

Šis Fellinio filmas yra pats sėkmingiausias po "La Dolce Vita" (1960 m.) Tai yra šiltas, juokingas, kartais savotiškai žiaurus, tai vėl švelnus priėjimas prie žmonių.

"Amarcord", pagal Rimini apylinkės dialektą, reiškia "Aš atsimenu". Tačiau, anot Fellinio, tie jo atsiminimai nėra visai tikslūs. Tie žmonės iš jo miestelio yra tokie, kokius jis prisimena, o ne kurie jie iš tikrųjų buvo. Jie buvo naujūs žmoneliai ir juos nufilmavo naiviam stilijue. Scenos yra sukurtos paprastai.

Ir taip šis 54 m. režisierius, atkurdamas savo vaikystę, išrikiuoja jam atmintinus asmenis: mokytoją mokykloje, sutiktus fašistus, mokyklos vaikus, netgi moteris, kuriomis bręstantieji berniukai pradėjo domėtis, bei kitus miestelio gyventojus. Fellini mėgina simboliškai atval-

duoti žmonių nusiteikimą apie 1934 m., Italiją fašizmui valdant.

Prieš filmo pabaigą visi miestelėnai išplaukia mažais laiveliais jūron, laukia visą naktį praplaukiant didžiulio garlaivio, didžiausio visame pasaulyje. Ir kai jis pasirodo, tai toks milžiniškas, aukštai iškilęs, tiesiog gniuždinantis visus laivelius, o iš kajučių langelių trykšta šviesos. Tai lyg netikėtas sapnas! Tas netikras laivas Fellinio vaizlavime ir buvo fašistinė Italija, viskas vien apgaule, viskas tik iliuzija!

Vlado Mingėlos prozos knyga "MEDINIS DIEVAS" lengvai skaitoma, stipri intriga, labai įdomus, patriotinis, turinys. Visas tai sudomina skaitytoją. Jau tilpo 18 recenzijų. Knyga sukėlė kontroversinių minčių. Pirmasis išspausdintas 1000 jau baigiamas išparduoti. Ši knyga platinama Chicagoje: "DRAUGE", Vaznelio prekyboje "GIFTS INTERNATIONAL" ir "MARGINUOSE" 2511 W. 69th gatvė.

P. S. Jeigu rašytojas yra taip atsargus ir neparasdo nieko, dėl ko galėtų susilaukti kritikos, jis neparasys tokių dalykų, kurie būtų plačiai skaitomi. Th. Merton

KALEDINIAI DOVANŲ SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Prieš sudarant dovanų siuntinius savo giminiams Lietuvoje, nepamirškime pasiūsti žemiau išvardintų prekių, kurios ypač ten yra naudingos ir pageidaujamos.

- Stora crimplene medžiaga su ornamentais, tinka moterų eilutėms arba suknelėms. 1 jardas kainuoja. \$ 6.00
- Lygi crimplene medžiaga suknelėms, 1 jardas. \$ 5.40
- Crimplene medžiaga su blizgučiais. 1 jardas. \$ 7.80 (Crimplene medžiagos galima siūsti iki 8 jardų viename siuntinyje).
- Geriausia vyriškai eilutei angliška medžiaga 3/4 jardo \$50.00
- Labai gera eilutei angliška medžiaga, 3/4 jardo. \$43.00
- Moteryų paltams medžiaga, stora, vilnonė, 3 jardai. \$30.00
- Minko kailis moteriškam paltui. \$50.00
- Nailono kailis moteriškam paltui. 3 jardai. \$36.00
- Vyriški arba moteriški užsėgami megztukai. (Cardigans). \$16.50
- Vyriški nailono marškiniai. \$ 9.50
- Sulankstomi lietsargiai, labai geri. \$ 8.00
- Vilnonės gėlėtos skarelės, arba Cashmilon skarelės su blizgučiais \$ 7.20

Primame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigus dėl tokių prekių, kurias iš Čia negalima pasiūsti. Taip pat siūlome pasiūsti arba įsigyti savo naudojimui "Olimpia" rašomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Telef. 01 739 8734 or 460 2592.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuojamas. Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pageidavimus.

ISPIRKO VIENO AUTORIAUS 1,6 MIL. KNYGŲ

Lojolos universiteto prof. kun. Jono Powell, SJ, penkių knygų nuo 1967 m. išpirkta 1.6 mil. Jis rašo ir psichologija. Daugiausia paplito knyga: "Why Am I Afraid to Tell You Who I Am?", o sekanti savo tiražu: "Why Am I Afraid to Love", kurios parodo 600,000. Iki Kalėdų pirmo-

sios bus išparduotas milijonas egzempliorių.

CHICAGOS MIESTO KOLEGIJOSE

Šiuo metu Chicago miesto kolegijose yra rekordinis studentų kiekis: 88,117. Studentų skaičius paaugo, nežiūrint, kad įvestas mokestis už mokslą. Chicago miestams turi septyniškas kolegijas, I Afraid to Love", kurios parodo 600,000. Iki Kalėdų pirmo-

ILGIAUSIAI IŠLIEKANTI DOVANA!

- Kalėdų dovanoms išleidžiama daug pinigų mažaverčiams daiktams, o kodėl nepasirinkti niekada savo vertės neparandantų dovanų?
- LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 36 tomai (šios dienos vertė apie \$600.00) parduodama tik už \$299.00
- VINCO KREVES RASTAI, 6 tomai (šios dienos vertė apie \$60.00) parduodama tik už \$25.00
- MČSU LIETUVA, 4 tomai (šios dienos vertė \$130.00) parduodama tik už \$42.00
- ENCYCLOPEDIA LITUANICA (Lituaništinė Enciklopedija anglų kalba), 6 tomai (šios dienos vertė \$200.00) parduodama tik už \$120.00

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA 395 W. Broadway, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127, U.S.A. Telefonai: darbo metu (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — OA 5-7252
RADIO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
OIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS APARATŲ SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Laidotuvių . Direktorial

MAŽEIKA & EVANS

8345 SOUTH WESTERN AVENUE

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MARINOMS VINTA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorial

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SONUS —

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. — Telef. GRowehill 6-2345-4
1410 S. 50th Ave., Cicero TŌwnhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
8307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SONUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4848 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS
8354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
8319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-89

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%

PER ANNUM
PASSBOOK
ACCOUNTS

PAID QUARTERLY AT

BRIGHTON FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

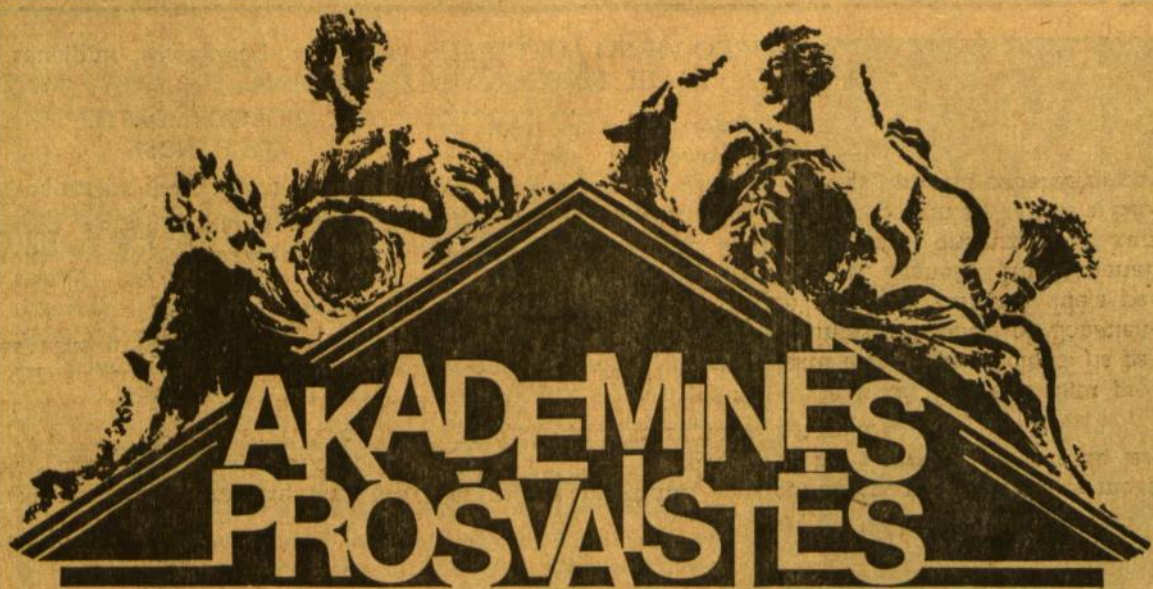
HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
TEL.: LA 3-8248
(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

PER ANNUM
certificates
\$5000 or more
4 year min.

6 3/4%
PER ANNUM
\$5000 or more
minimum
30 months

6 1/2%
PER ANNUM
\$1,000 or more
1 year min.

RED. EMILJA PAKŠTAITĖ, 2801 W. 38TH ST., CHICAGO, ILL. 60652. Tel. (312) 927-3090

GELBĖKIMĖS NUO MIESČIONĖJIMO

Perskaičius Antano Maceinos laišką Ateitininkų Federacijos vadui dr. Petriui Kisieliui "Ateitininkų darbai ir dienos" (Draugas — Mokslas, menas ir literatūra, 1974 spalio 5, 12 d.) pamatai, kad čia iškeliamos mintys, lengvai pritaikomos ne vien ateitininkijai, bet ir visai lietuvių išeivijai.

Antanas Maceina rašo: "...Lietuvoje (tautiškumo) išsamišimas bei vykdymas atėjo beveik savaime paties gyvenimo keliu. Tuo tarpu tremtyje jis tegali būti didelių pastangų ir net kovos vaisius". Su tokia teigimu sutikus, išpareigojame kovoti ir prisidėti tam tikrą galvoseną. Tautiškumas negali būti užsiėmimas, kuriuo užsiimame vien laisvalaikio. Koks mūsų siekių pasirinkimas, toks bus mūsų įnašas į išeivijos kultūrą. Antano Maceinos vadinama "bedvasės kultūros grėsmė" priklauso nuo visuomenės, kuri tą kultūrą sukuria. Turime prisidėti "tremties sąmonę". Tai kova su "miesčionėjimu", kuris yra viena priežasčių

nautautėjimui. Būtina kova su miesčioniškos kultūros žibučiais. Miesčionėjimo žymės jau pasirodo ir jaunimo tarpe. Pavyzdžiui, paimkime profesijų pasirinkimą. Turime apsieiti profesionalų griežtųjų mokslų srityse. Vyresnieji, pergyvenę visą eilę nepriteklių, ragina savo prierauglį imtis praktiško, pelningo profesijų. Išsivystę stereotipai: vyrai studijuoja inžineriją, mediciną; moterys — chemiją, biologiją, farmaciją. Jokių būdu nenoriu nužeminti šių vertingų sričių, kurios daug pasitarnauja žmonijai, tačiau koks yra jų įnašas į lietuvių kultūros aruodą? Užmarštyje lieka žurnalistika, pedagogika, tautosaka, kalbotyra, politiniai mokslai, komunikacijos mokslai, menai, istorija, geografija ir pan. Tiesa, šie mokslai reikalauja daugiau pasiaukojimo, vaizduotės ir ne mažiau pelno, bet, jei sutinkame su mintimi, kad tautiškumas yra dalis mūsų kasdienybės, o ne koks "divertissement", turėtu-

mėm rimčiau persvarstyt ir savo siekių pasirinkimą.

Gaila, kad jaunimo ideologinės organizacijos bei politiniai veiksniai, kurių pagrindinis tikslas — lietuviybės išlaikymas, iki šiol mažai rūpinosi šiuo reikalu. Stipendijos gal nuvalytų dulkes nuo muzikos archyvų, gal B. Pūkelevičiūtei nereikėtų pasitenkinti tik 15 min. filmu reprezentuoti Lietuvai. Ivertintas darbas uždegtų ir kitus imtis panašaus darbo.

Tėvų entuziazmas ir tautinės sąmonės skatinimas reikalingas mums kaip deguonis. Bet būtų pravartu, kad ir studentai, jaunimo organizacijos, jų globėjai daugiau pakalbėtų su moksleiviais, su jų tėvais ir su savimi šia tema.

Koks bus išeivijos kultūros likimas, kai jos dabartiniai kūrėjai išmirsi? Kultūros neišlaikysime tik savaitgaliniu veikimu. Tik primesta kūryba niekad nebus originali. O apsisprendus už savo tautą, ir čia padirbėti bus nesunku. Tik su tokia galvosena pamatysim augančią kultūrą išeivijoje ir jos naujose kartose.

E.P.

Studentų ateitininkų suvažiavimas ir nauja valdžia

Studentų ateitininkų sąjungos (SAS) metinis suvažiavimas įvyko š. m. lapkričio 9 - 10 d. Pakaita atsinaujinimo tema skaitė dr. Adolfas Damušis. Suvažiavimo metu išrinkta nauja Centro valdyba: Eugenijus Girduškas — pirmininkas, Rūta Ulbaitė, Romas Puteris, Rasa Bukšaitytė, Ramutė Birgelytė ir Algis Cepas.

Suvažiavimas pasižymėjo rimtu darbu ir gera studentiška nuotaika. Bendruose posėdžiuose ir atskirų būrelių svarstybose visą laiką uoliai dalyvavo apie šimtinė studentų, tarp jų 35 rinktieji draugovių atstovai. Kad jokios apatijos studentų ateitininkų veikloje šiuo metu nėra, ludija ir tai, jog naują centro valdybą renkant, varžėsi net dviejų vietovių sąrašai: Toronto ir Clevelando. Ir tik kelių balsų skirtumu laimėjo Torontas. Taigi vieneriems metams "sostinė" tampa Torontas.

Iš Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavimo Toronte, Kanadoje, š. m. lapkričio 9-10 d. Tariai suvažiavimo pirmininkas Kęstutis Šeštokas, suvažiavime naujai išrinktos centro valdybos pirmininkas Eugenijus Girduškas, Roma Girduškaitė ir Ramutė Birgelytė, taipgi naujosios valdybos narė. Nuotr. Raimundo Šilkaičio

JAV Lietuvių jaunimo sąjungos tarybos rinkimai

Remiantis Šiaurės Amerikos Lietuvių jaunimo suvažiavimo nutarimais, JAV Lietuvių jaunimo sąjungos krašto valdyba skelbia JAV Lietuvių jaunimo sąjungos tarybos rinkimus. Rinkimai vyks Lietuvių Bendruomenės apygardų ribose. Atstovais gali būti renkami tarp 18 ir 30 m. amžiaus lietuviai. Balsavimo teisę turi nuo 16 m. amžiaus jaunimas. Jaunimo sąjungos taryba sudaro 42 atstovai, išlaikant tą pačią proporcijų suskirstymą kaip dabartinėje Lietuvių Bendruomenės taryboje:

- Vakarų apygarda 2
 - Vidurio vakarų apygarda 18
 - Oh'o apygarda 8
 - Bostono apygarda 2
 - Connecticut apygarda 3
 - New Yorko apygarda 3
 - New Jersey apygarda 3
 - Pietryčių apygarda 3
- JAV Lietuvių Bendruomenės apygardų ir apylinkių valdybos bus kviečiamos talkininkaut šiu rinkimų pravedime.

mi įsteigti POC grupės. Lietuvių politinių kalinių sąrašas buvo paskelbtas "Draugo" dienraštyje, š. m. rugsėjo mėn. 23 d. numeryje. Ten išvardinti 145 lietuvių politinių kalinių vardai. Mūsų pastangos jiems nekenks, o tik padės. Yra daug tokių, kaip dr. Rudaitis, kurie slegiami metų naštos serga ir šala Sibiru turose, ne vienas miršta badu. Ar

Viktoras Nakas, 1668 Bowers Ave., Birmingham, Michigan 48008 arba į BATUN-a.

Almis Kuolas vadovauja diskusiniam būreliui, nagrinėjančiam tautiškumo temą Studentų ateitininkų sąjungos suvažiavime, Toronte. Iš kairės į dešinę: studentės Styraitė, Kroklytė, Pakšaitė. Nuotr. Raimundo Šilkaičio

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos (SALFASS) suvažiavimas įvyks lapkričio 28 - 30 d. Toronte, Royal York viešbutyje (miesto centre).

Suvažiavimo metu bus diskutuojama studentų klubų apsiliejimas į vieną stiprią ir reikšmingą organizaciją — SALFSS.

Paskaitas skaitys Ilona Gražytė - Maziliauskienė, dr. Ramūnienė ir dail. T. Valius.

Ketvirtadienio ir penktadienio vakarais bus linksmoji dalis — susipažinimo vakaras ir šokiai. Šeštadienio vakare įvyks iškilmingas balius studentams bei visai lietuviškai visuomenei. Baliaus programoje dalyvaus rašytojas Aloyzas Baronas ir Toronto miesto burmistras David Crombie.

Kudirka būtų laisvas, ar iš viso gyvas, jeigu pasaulis būtų tylėjęs? Ne! Jis gyvas tik todėl, kad Daiva Kezėnė, dr. ir ponja Paegle, kongresmanas Hanrahan ir kiti neleido pasauliui užmiršti Simo padėties.

Dėl platesnių informacijų apie šį politinį kalinių sąrašą ir kiti projektą kreipkitės į mane šiuo adresu:

Viktoras Nakas, 1668 Bowers Ave., Birmingham, Michigan 48008 arba į BATUN-a.

Viktoras Nakas

Visas lietuvių jaunimas kviečiamas dalyvauti suvažiavime. Registracija prasidės lapkričio 28 d. (ketvirtadienį) 1 val. p.p. Royal York viešbutyje. Visa 3 dienų programa (neįskaitant buto, kelionių ir t. t.) kainuos \$20.00. Viešbučio kambarių rezervacija — \$16.00, dviem — \$20.00, trim — \$24.00. Rezervacijas kambariams siųskite: Viešbučio Rezervacija — c/o Antanas Šileika, 22 Langside Ave. Weston, Ontario, CANADA M9N 3E3

ŠIAURĖS AMERIKOS JAUNIMO ANTRASIS SUVAŽIAVIMAS

Siuo Kanados Lietuvių jaunimo sąjungos (KLJS) ir Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių jaunimo sąjungos (JAV LJS) bendru pareiškimu pranešama, jog 1974 m. gruodžio 28 - 31 d. Rochesteryje, New Yorko valstijoje šaukiamas Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo II suvažiavimas.

Suvažiavimą ruošti skatina dvi pagrindinės priežastys:

1. Stiprinti Jaunimo sąjungos mintį Šiaurės Amerikoje gyvenančių lietuvių jaunimo tarpe ir užtikrinti tolimesnį Kanados ir JAV jaunimo artimą bendradarbiavimą. SALJ I suvažiavimas, įvykęs 1973 gruodžio mėn., įsteigė atskiras jaunimo sąjungas Kanadoje bei JAV ir numatė artimą tarpusavio jų bendradarbiavimą. Abiejuose kraštuose veikia Sąjungos valdybos. Kanadoje jau išrinkta ir Jaunimo taryba, kuri, susirinkusi š. m. gegužės mėn. Toronte, patvirtino naują valdybą ir priėmė KLJS statutą. JAV-ėse Jaunimo tarybos rinkimai įvyks dar prieš šį II-ąjį suvažiavimą ir jame svarstys JAV LJS statutą. Be to, abiem sąjungom šiam suvažiavime teks svarstyti tokius klausimus kaip: vienietį steigimas lietuvių kolonijose, Sąjungų vaidmuo bei atstovų rinkimas Pasaulio lietuvių jaunimo III kongresui (III PLJK) ir kitus reikalus.

2. Pradėti sąmoningai ruošti Pasaulio lietuvių jaunimo III kongresui, kuris įvyks 1975 m. 1974. XI. 7.

Artimejo ateityje spaudoje bus paskelbta suvažiavimo programa ir informacija apie registraciją, makvynes ir t. t.

I Šiaurės Amerikos Lietuvių jaunimo II suvažiavimą kviečiamas visas lietuvių jaunimas. Ypač raginame dalyvauti tuos, kurie domisi III PLJK Pietų Amerikoje ir kuriems rūpi bendrą lietuvių veiklą Šiaurės Amerikoje.

Iki pasimatymo Rochesteryje!

Kanados Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba

Almis Kuolas, pirm. JAV Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba

Vytas Maciūnas, pirm. 1974. XI. 7.

Jie jau dirba ir laukia jūsų Rochesteryje

Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo II suvažiavimas įvyks 1974 m. gruodžio mėn. 28-31 d. Rochester, New York. Rochesterio lietuvių jaunimas sudarė komiteta rūpintis suvažiavimo ruošą iš šių esmenų:

Jūratė Kroklytė, sociologijos studentė Rockport valstybinėje kolegijoje, komisijos pirmininkė. Darantė Staškevičiūtė, muzikos teorijos ir pedagogikos studentė Nazareth College of Rochester. Informacijos ir vietos paruošimo vadovė. Juozas Laukaitis, biomedicininis inžinerijos studentas Rochesterio universitete, išdėtininkas ir registracijos vedėjas. Rūta Ilgūnaitė, chemijos studentė Rochesterio Technologijos institu-

te, naktinių vedėja. Elzbieta Choromanskytė, ocloinės gerovės mokslų studentė Manor kolegijoje, maisto ruošos vedėja. Aleksas Gečas, geologijos mokytojas, administratorius ir patarėjas. Komisijos adresas: Jūratė Kroklytė, 69 Fern Castle Drive, Rochester, New York 14622 Registracijos reikalais kreipkitės: Juozas Laukaitis, 88 Requa Street, Rochester, New York 14621 (Nukelta į 7 psl.)

VASAROS ATOSTOGOS JUNGTYNĖSE TAUTOSE

Pereitą pavasarį, perskaitęs pranešimą "Drauge", susidomėjau BATUN-u (Baltic Appeal to the United Nations). Padaviau prašymą stipendijai gauti, bet nesitikėjau ko nors laimėti.

Vieną dieną išėjau į gatvę Dainavoje, kurioje vyko studentų ateitininkų kandidatų kursai. Girėdžiu, kviečia mane prie telefono. Skambina iš New Yorko! Pranešė, kad stipendija man paskirta. Valio! "Ar priimsi?", klausia. "Ar popiežius katalikas?", norėjau atsakyti. Vėliau sužinojau, kad šiai stipendijai gauti buvo net 23 prašymai. Dauguma jų buvo lietuvių. Vėliau, būnant New Yorke, paaiškėjo, kad lietuvių finansiniai ir moraliniai neremia Batun-o tiek, kiek remia estai ir latviai.

Birželio 15 d. lėktuvais nusileido New Yorko, La Guardia aerodrome. Nežinojau, ko laukti. Niekad gyvenime nebuvo matęs esto, o tik kelis latvius. Kaip jie atrodo? Susipažinus, baimė išsisklaidė — jie tokie pat draugiški kaip ir lietuviai. Su jų pagalba per dešimt savaičių sužinojau daug ką apie pasaulio ir apie pabaltiečių politiką. Išmokau daugiau nei per dešimt metų būčiau išmokęs Detroito Pirmas uždavinys buvo susipažinti su BATUN-o istorija, tikslais, veiklos metodais ir įvairiais projektais. Tai truko maždaug dvi savaites. Penkias savaites praleidau Jungtinėse Tautose, oficialiai vaikštinėjodamas jų koridoriais kaip "Tėviškės Žiburių" korespondentas. Mačiau, kaip tarptautiniame forumo bandoma išspręsti pasaulinio masto krizę — Kipro konfliktą. Pajutau tarptautinę įtampą. Svarbiausia, tris savaites sekiau vieną Jungtinių

Viktoras Nakas, jaunųjų ateitininkų komisijos pirmininkas, aktyvus studentas ateitininkas, dažnai reiškiąs spaudoje, studijuoja politinius mokslus University of Michigan, Ann Arbor.

Tautų žmonių teisės skyriaus pakomitej. Buvo svarbu su juo susipažinti dėl trijų priežasčių. Pirmą, kadangi pabaltiečių bylą keliame, pasinaudodami žmonių teisių skyriumi, tai įdomu ir svarbu tokius pakomitečius sekti. Antra, ruošiau tezę Michigano universitetui, pasirinkęs temą apie tą pakomitejį. Trečia, norėjau intymiai pajusti Jungtinių Tautų sistemą. Atidžiai sekdamas jos vieną dalį, pradėjau suprasti, kaip ir kodėl įvairūs diplomatai elgiasi. Jei būčiau per tą trumpą laiką ejęs tik į bet kokį susirinkimą, vien ieškodamas įvairumo, būčiau tik paviršutiniškai supratęs, kas ten darosi.

Lankiau įvairių valdžių atstovybes Jungtinėse Tautose, kurių yra 135. Aš aplankiau maždaug 100. Į atstovybes eidavau su BATUN-o paruošta informacija, aiškinančia pabaltiečių padėtį. Pradžioje, bandžiau pasikalbėti su pačiais diplomatais. Ilgainiui, pritrūkus laiko, palikdavau informaciją sekretorėms. Kiti ma-

no projektai buvo: pasikalbėti su pabaltiečių diplomatais (pavyko su lietuvių generaliniu konsulu Anicetu Simučiu ir estų generaliniu konsulu Jaaksonu), rašyti laiškus žurnalų ir laikraščių redaktoriams, liečiant pabaltiečiams svarbius klausimus (tik Time žurnalo tarptautinė laida išspausdino mano laišką), užmonstruoti už du latvius, dežduarytus sovietų kalėjime ir prieš australų valdžią, eiti į spaudos konferencijas ir t. t.

Tiklų, kad nebereikia skaitytojų įtikinti, jog ši organizacija verta studentų dėmesio ir kad BATUN-o stipendija verta pasinaudoti. Jei tikime politikos svarba mūsų išeivijos gyvenime, remkime BATUN-a. Ateinančią vasarą BATUN-as vėl siūlys stipendiją. Dėl informacijų kreipkitės į BATUN-o centrą:

2789 Schurz Ave. Bronx, New York 10465

Stipendijos sąlygos geros — apmoka transportaciją į New Yorką (iki 200 dol.), parūpina gyvenimui vietą ir valgi ir moka 50 dol. į savaitę (10 savaičių laikotarpiui).

Vieną BATUN-o įsteigtu projektu teko ir man sielotis. Jis pavadintas "Prisoners of Conscience" (Sąžinės kaliniai). Idėja palmta iš Amnesty International, tarptautinės organizacijos, kuri rūpinasi politiniais kaliniais. BATUN-as turi visų pabaltiečių politinių kalinių sąrašą ir bando įsteigti mažas Prisoners of Conscience grupeles, kurios rūpintųsi Pabaltijo tautų kaliniais. Kiekvienas lietuvių grupelės globos tris lietuvius ir išpareigojame tiems kaliniams padėti. Visos kuopos, draugovės bei sambūriai skatina-